

№ 113.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Feliksa Kap.
Niedz. św. Piotra Celest.
Pon. św. Bernardyna.
Wt. św. Wiktora M.
Śr. św. Julii P. M.
Czw. św. Dezyderego B.
Piąt. św. Joanny.
Wschód sł. godz. 4 m. 3
Zachód sł. godz. 7 m. 50
Dług. dnia godz. 15 m. 40
Przybyło d. godz. 8 m. 17

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd M 8.
Telefonu № 595.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 18 maja 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża M 32; w Pabianicach u p. Teodora Minko;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3—4-ej po południu.

TYLKO TRZY DNI.

TYLKO TRZY DNI

Ostatnie Nowości Kapeluszy Damskich

na sezon letni 1912 r. Grand Hotel 103.

1804

The Bio-Express, Zielona 2. Patrz ogłoszenie na ostatniej stronie.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-31.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodni. (Porada 60 kop. — Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂ w południe i 7¹/₂—8¹/₂ wieczorem, w niedziele i święta od 8—10 rano i od 11¹/₂—1¹/₂ po połud. Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy sypilise. 145

CORRIDA
PARFUM ULTRA PERSISTANT
EDIPINAUD
2439-8

Dr. WATTEN powrócił.

Zawadzka I. 1754

Maszyny do pisania i największy warsztat
reparacyjny. 1188

EDMUND BOGDANSKI ŁÓDZ, Dzielna 30, telef. 11-26

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO

poleca
apteka W. DANIELECKIEGO.
Łódź, Piotrkowska № 127, tel. 12-93. 420r

BORZOM
WODA MINERALNA
DOSKOŃAŁA DLA CIERPIĄCYCH
NA PODAGRĘ I ARTRETYZM
UŁATWIA PRZYSWAJANIE
TŁUSZCZÓW I
PRZEMIANĘ
MATERYI.

Letni rozkład pociągów

od dnia 1-go maja

(Czas petersburski różnica 37 minut wcześniej).

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzi z Łodzi: a) 12.25, b) 6.55, 7.20, 10.00, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.10, 5.00, g) 6.10 6.40, h) 8.45.
Przychodzą do Łodzi: i) 4.40, j) 7.22, k) 9.55, l) 10.15, l) 1.00, m) 4.35, n) 5.15, o) 8.03, p) 11.00, 8.53, 6.20, 10.00.

Kolej Warszawsko-Kalisza.

Odchodzi do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 4.59, 6.13; do Warszawy o godzinie: 11.01, 12.34, 5.50.
Przychodzą z Kalisza o godzinie: 10.51, 12.22, 5.20; 9.50; z Warszawy o g. 12.14, 4.26, 6.03.

Kolej obwodowa.

Odchodzi ze stacji Łódź-Kalisza do Słotwin o godzinie 6.20, ze Słotwin do st. Łódź-Kalisza przychodzi 6.55. Odchodzi ze st. Łódź-Kalisza do Koluszek 1.11, przych. z Koluszek do st. Łódź-kalisza o godz. 7.46.

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano. Pociągi oznaczone literami f), h), j), k), m), o), r) i bez liter zatrzymują się na wszystkich przystankach. Pociąg oznaczony literą c), zatrzymuje się tylko w Andrzejowie.

Pociągi oznaczone literami b), g), l), p), d), n), są w bezpośredniej komunikacji Warszawa-Łódź, z pociągu h) jest komunikacja z Warszawą.

W pociągach oznaczonych literami b), d), g), k), n), o), kursują wagony pocztowe.

Na pociągi oznaczone literami a), d), f), h), i), j), k), m), o), i bez liter sprzedają bilety do st. Andrzejów i ze st. Andrzejów do Łodzi po taryfie podmiejskiej.

Pociągi oznaczone literami a), b), g), i), m), o), r) łączą się w Koluszkach z pociągami kolei nadwiślańskiej do Skarżyska, a pociągi oznaczone literami f), k), łączą się z pociągami pomiędzy Koluszkami a Tomaszowem.

Pociągi bez liter nie obowiązują połączenie z pociągami kolei wiedeńskiej i nadwiślańskiej.

Gondoliera.

Gwiazdka przegląda się
W fal morskich szlaku,
Złota, błyszcząca,
Jak na koniaku.
Płyn barko moja,
Gdy noc majowa,
Na drogę mamy
Koniak Szustowa.

1247

Home rule irlandzki.

Parlament angielski zdumiewająco szybko załatwił się ze sprawą, która przez ćwierć wie-

ku przeszło zaprzętała umysły obywateli zarówno Anglii, jak Irlandyi, wyrastając do znaczenia głównego postulatu partyjnego dla liberalów z jednej strony i najważniejszego przedmiotu obaw i nienawiści dla konserwatystów i unionistów z drugiej strony. Stosunek do autonomicznych dążeń katolickiej Irlandyi stał się oddawna wyznacznikiem wiary i przekonań politycznych. Popieranie tych dążeń było kamieniem węgielnym polityki liberalnej. Zwalczanie ich bezwzględnie i konsekwentnie głównym celem konserwatywnej.

Wielki Gladstone, po dwakroć zwracając do steru rządów na czele partyi liberalnej, po dwakroć przychodził do parlamentu z bilbem o Home rule'u i po dwakroć razem z tym bilbem — padał... Idea autonomii Irlandyi i poczucie potrzeby wymierzenia wreszcie sprawiedliwości temu nieszczęśliwemu krajowi nie było jeszcze ani dość silnem, ani dość powszechnem w społeczeństwie angielskiem, aby szermierze tej idei, nawet tak wielcy, jak Gladstone, mogli byli utrzymać się z nią na powierzchni życia publicznego.

Powoli jednak znajomość potrzeby zaspokojenia słusznych żądań irlandzkich, uitorowała sobie drogę do większości społeczeństwa angielskiego i wraz z szeregiem innych epokowej doniosłości zadań politycznych i społecznych, została wstawiona do zadań teraźniejszego rządu liberalnego. Obecny jednak gabinet liberalny zabrał się do pracy systematycznie. Nie chciał on popełniać błędów poprzednich gabinetów liberalnych i oddawać przeprowadzone przez się reformy na pastwę i pewne zniweczenie Izbie dziedzicznych prawodawców, lordów, lecz postanowił przede wszystkim usunąć z drogi tę największą dla wszelkich reform przeszkodę, jaką stanowiła Izba lordów ze swoim nieograniczonym prawem „veta”, a potem dopiero przystąpić do reform.

Skorzysta więc rząd liberalny z pierwszej sposobności, którą mu lordowie niebaczenie nastręczyli, aby rozpocząć z nimi walkę na śmierć i życie. Izba lordów odrzuciła budżet, uchwalony przez Izbę gmin, dlatego, że zawierał on w dochodach pewne nowe obciążenia podatkowe dotyczące głównie bogaczy. Było to ze strony lordów naruszeniem wprawdzie nie prawa pisanego, ale tradycji, która nie pozwalała naruszać w czemkolwiek praw budżetowych Izby gmin. Tradycje zaś w opinii angielskiej są co najmniej tak silne, jak prawa pisane.

Rzucone sobie wyzwanie rząd liberalny przyjął. Rozpoczęła się walka, zakończona po dwóch latach całkowitem zwycięstwem idei demokratycznej nad starym zabytkiem okresu oligarchii — Izbą lordów. Prawo „veta” tej Izby zostało ograniczone w znany sposób. Teraz dopiero rząd liberalny mógł przystąpić do przeprowadzenia swych programowych reform, nie obawiając się, że praca jego wskutek oporu oligarchów będzie wyłącznie — syzyfową.

W walce z lordami grupa postów irlandzkich t. zw. „nacyonalistów” w liczbie 82 z Redmon-

dem na czele, popierała energicznie rząd liberalny. Po ostatnich wyborach, w których konserwatyści zdobyli bardzo poważną mniejszość, poparcie to było dla liberalów nieodzownem. — Bez grupy irlandzkiej rząd liberalny nie posiadałby większości. Ceną, za którą grupa irlandzka obowiązała się popierać liberalów — był „Home-rule”, który rząd Asquitha zobowiązał się wnieść natychmiast po załatwieniu sprawy „veto-billu”. Asquith słowa danego irlandczykom dotrzymał i dnia 29 marca r. b. bill o Home-rule'u do parlamentu wniósł. Natychmiast wzięto go tam pod obrady komisyjne i plenarne, które poprowadzono w tempie tak szybkim, że w niespełna miesiąc poeni, dnia 26 kwietnia, przyjęto go w trzecim czytaniu mimo zacieklej opozycji konserwatystów 372 głosami przeciw 271, a więc większością 101 głosów.

Bill ten Izba lordów zapewne odrzuci. Ale wobec epokowej ustawy o „veto” tej Izby, Izba gmin, po upływie dwóch lat, uchwali go ponownie, a wówczas stanie się on prawomocnym mimo sprzeciwu Izby lordów. Tak więc, w najgorszym razie, autonomia Irlandyi stanie się faktem najpóźniej w roku 1915, o ile naturalnie nie zajdzie do tego czasu nic, coby mogło zmienić obecny stosunek sił między liberałami, ich sojusznikami i konserwatystami.

Nowa ustawa przeciw polakom.

W sejmie pruskim rozpoczęło się pierwsze czytanie projektu ustawy o wzmocnienie żywiołu niemieckiego w niektórych częściach kraju.

Minister rolnictwa Schorlemer oświadcza, że do wniesienia tego przedłożenia skłoniła rząd konieczność wydania odpowiednich zarządzeń wobec zmniejszania się posiadłości niemieckiej. Polacy są obywatelami pruskimi i mają prawa i obowiązki, ale nie dają odwieść się od tego, aby nie tworzyli osobnego państwa w państwie. Okazała się także konieczność rozszerzenia tej ustawy na Śląsk Górny. Polacy podczas ostatnich wyborów do parlamentu w okręgach reńsko-wesfalskich, w Essen i Dortmund oddali swe głosy socjalnym demokratom. To stanowisko polaków uzasadnia stanowisko rządu, dążące do wzmocnienia żywiołu niemieckiego. Również w Szlezwiugu posiadłość niemiecka ciągle się zmniejsza, duńscy coraz dalej się posuwają i dlatego musieliśmy i Szlezwig-Holsztyn wciągnąć do ustawy.

P. Treskow (konserwatysta) wskazuje na straty, jakie posiadłość niemiecka poniosła w roku 1911 i wita przedłożenie z zadowoleniem.

P. Klotze (centrum) oświadcza, że jego stronnictwo wita ustawę przychylnie, ale ma pewne wątpliwości co do niej pod względem narodowym. Stanowisko centrum w sprawie polskiej jest znane.

P. Glatzel (narodowy liberal) podnosi, iż ustawa jest konieczną, ponieważ postępy polaków są widoczne nietylko w Prusach Zachodnich i Poznańskim, ale także i w innych okolicach. Stronnictwo mowcy rozumie narodowe i gospodarcze cele przedłożenia i życzyłoby sobie, aby przedłożenie zawierało także zarządzenia w sprawie wzmocnienia stanu przemysłowego średniego w miastach.

P. Wolf (wolnomyślna partya ludowa) oświadcza iż stronnictwo jego nie będzie głosowało za ustawą wyjątkową.

P. Trampezyński zaznacza, że minister mówił o tem, jakoby polacy tworzyli państwo w państwie, widocznie ministrowi nie jest wiadomem, że Fryderyk Wilhelm III zapewnił polakom utrzymanie ich narodowości. Jeżeli polityka rządu iść będzie dalej tym torem, zwiększy się jeszcze bardziej liczba tych polaków, którzy w Niemczech nie mają nic do stracenia. Minister chciał swymi wywodami wywrzeć wpływ na centrum. Centrum zajmuje jednak tylko stanowisko sprawiedliwości i jest jedynem stronnictwem które w praktyce stosuje zasady chrześcijańskie. Mówca ma nadzieję, że centrum także co do obecnego projektu ustawy zajmie taką samą sprawiedliwą postawę.

Projekt ustawy sprzeczny jest z kodeksem cywilnym, juryści spali, zdaje się, gdy ten projekt ustawy opracowywano.

Ma być postawiona zaporą przeciw osiedlaniu się ludności polskiej; sprzeciwią się to konstytucji Rzeszy, gdyż każdemu Niemcowi przysługuje prawo zatrzymywania się w każdej dowolnej miejscowości i nabywania tam własności. Rządowy projekt jest nadto obaleniem wszelkich pojęć moralnych i zawiera różnicę między tem, co moje, a twoje.

Motywy przedłożenia są nieprawdziwe. Liczba polaków spadła z 10,79 proc. na 9,8 proc. niemieckiej ludności w r. 1910. Skąd to pochodzi? Oto rząd stara się o zwiększenie śmiertelności wśród polaków, (głosy z prawicy; to niesłychane), gdyż zapędza ich do wielkich miast, w których często 7 do 10 osób dusi się w jednej izbie. Przedłożenie ma mnóstwo takich punktów, przeciw którym można wystąpić w drodze sądowej. (Oklaski u polaków).

P. Viereck (wolnokonserwatysta) podnosi, iż państwo pruskie nie może zezwolić na to, aby polacy stanowili osobne państwo w państwie.

P. Borchard (socjalista) zaznacza, że socjaliści, chociaż są narodowcami, żyją z polakami i duńczykami w spokoju. Zdaniem jego ustawa, przedłożona przez rząd nie da żadnych rezultatów, chociaż pochłonie miliony.

Pos. Schifferer zaatakował ostro socjalistów polaków i duńczyków, którym zarzucił brak wszelkiego uczucia narodowego.

Przeciw temu oświadczeniu podniesiono silne protesty. Zwłaszcza zaprotestował ostro socjalista Borchard. Prezydent wezwał go do porządku. Na to odpowiedział Borchard: „Dlaczego pan nie upomina tego pana z drugiego obozu?”

Gdy wobec panującej wrzawy prezydent nie mógł przywrócić porządku, uczynił oficjalną enuncyację, że Borchard uniemożliwia mu prowadzenie obrad, wobec czego wyklucza go na resztę posiedzenia.

Tę enuncyację powitała prawica i centrum oklaskami.

Borchard woła: „Kto przeszkadza mi w wykonywaniu mandatu, karany jest więzieniem 5 lat”.

Prawica w odpowiedzi woła: „Precz!”

Borchard oświadcza, że nie opuści sali, wobec czego prezydent grozi mu, że go, jako gospodarza każe siłą ze sali usunąć. W odpowiedzi na to Borchard wraca na swoje miejsce i oświadcza:

Tu siedzę i tu pozostanę. Wykonuję swój obowiązek, jako poseł wybrany.

Prezydent jeszcze raz oświadcza, że go z posiedzenia wykluczył i wzywa go do opuszczenia sali.

Ponieważ jednak wezwanie to nie poskutkowało, przewodniczący przerwał posiedzenie na pół godziny. Podczas przerwy prezydent posłał po policję. Po podjęciu posiedzenia na nowo prezydent wezwał pos. Borcharda, aby opuścił salę. Gdy poseł nie uczynił wezwaniu zadość, prezydent polecił służącemu:

Prosić porucznika policji!”

Po chwili wchodzi porucznik policji na salę i udaje się do miejsca, gdzie siedzi Borchard w otoczeniu swych kolegów. Borchard na wezwanie oficera policji pokazuje mu księgę ustaw karnych, gdzie usuwanie posła przemocą od wypełniania obowiązków poselskich, karane jest więzieniem do 5 lat. Porucznik oświadczył:

„Znam ten paragraf i proszę pana posłuchać mego wezwania i opuścić salę”.

Wezwanie to porucznik powtarza trzykrotnie. Wobec tego, że poseł Borchard nie usłuchał wezwania, wchodzi na salę sześciu policyantów, którzy przemocą wynoszą go z sali.

Zajście wywołało wielkie wzburzenie.

Minimum zarobkowe.

Temu lat z górą trzydzieści zmarły Schaeffle, mąż stanu i powaga nielada w naukach społecznych, niemal że proroczo zastanawiał się nad możliwymi ewentualnościami wielkiego strajku węglowego. W owe czasy konserwatywny Schaeffle, członek gabinetu Hohenwartha, wywołał niemałe wrażenie, gdy w swej „Kwintesencji socjalizmu” twierdził, że upaństwowienie kopalń węgla może się stać koniecznością społeczną. A jednocześnie Schaeffle ostrzegał ludność robotniczą że upaństwowienie środków produkcji lub cyrkulacji musi pociągnąć za sobą i ograniczenie prawa strajkowania w „uniarodowionych” gałęziach pracy narodowej. Wszak te same przyczyny, które skłonić mogą państwo współczesne do „uniarodowienia” tej lub owej gałęzi przemysłu, muszą sprowadzić i „upaństwowioną”, t. j. przymusową formę pracy w zmonopolizowanej przez państwo sferze działalności. Ten sam przymus, który wprowadza państwo w przejętej na siebie organizacji obroty narodowej, musi ono wprowadzić i do każdej gałęzi pracy, za sprawne prowadzenie, której ogłosi się odpowiedzialnym. Trudno zaiste przedstawić sobie, by państwo, którego treścią życiową jest przymus, mogło pozostawić prawo strajkowania w gałęziach pracy „uniarodowionych”.

Tak rozumował Schaeffle temu z górą lat 30, nie przewidując jeszcze, że angielski ruch robotniczy znajdzie nową formułę do rozwiązania spornej, kwestyi z jednej strony unikając upaństwowienia kopalń i ograniczenia wolności osobistej górnikowi, a z drugiej dając państwu możliwość takiej interwencji organizacyjnej, któraby robotnikowi zapewniła wzrastający udział w produkcji górniczej. Wprawdzie i na wyspach Wielkiej Brytanii robotnik lubi grozić kapitalistom „upaństwowieniem” środków produkcji; w praktyce jednak jest on dalekim od chęci zastosowania teorii kolektywistycznych. Idzie mu bardzo o to, by mieć „łokcie swobodne”, co mu wcale nie przeszkadza trzymać się polityki wyzyskania siły państwowej dla siebie. Mając udział w rządzie, chce on swe polityczne równouprawnienie wykorzystywać. Unikając absolutnego przymusu państwowego, robotnik angielski nie cofa się jednak, gdy ma nadzieję otrzymać od państwa gwarancję dla swych zdobyczy ekonomicznych, a w dobie obecnej dla minimum zarobkowego, jakie chce sobie zapewnić.

Należy bowiem odróżniać minimum zarobkowe, jakiego domagał się tylko co górnik angielski, od tak zwanej — „living wage” — wystarczającej do życia płacy roboczej, którą już ustawa angielska z 1910 r. urzędzawistnia dla niektórych gałęzi przemysłu. Wspomniana przez nas ustawa wprowadza w życie okręgowe „rady przemysłowe”, upoważnione do ustanowienia obowiązującej, minimalnej płacy roboczej w kilku gałęziach przemysłu, a mianowicie w t. zw. przemyśle „swented”, w którym robotnik bywa „wypocony” przez nadmierny wyzysk. Ustawa z 1910 roku usiłuje przeciwdziałać złym przejawom konkurencji w specyficznych wypadkach, jest raczej charakteru wyjątkowego (dla poszczególnych gałęzi przemysłu). Nadto ma tendencje humanitarne, bo wkracza tam, gdzie robotnik i organizacyjnie i zawodowo jest słabym. Ustawy z 1910 r. domagały się także przemysłowcy, by uniknąć nieojojnej konkurencji, oraz jednocześnie usmierzyć „gorzki płacz” (bitter cry) nieszczęśliwych w poszukiwaniu chleba codziennego, ściąganych przez własną niemoc i obcą chciwość.

Zupełnie inna myśl tkwi w dzisiejszej interwencji państwa na rzecz górników. Tu idzie o zasadę organizacyjną, którą państwo ma wnieść do życia gospodarczego kraju. Przedewszystkiem idzie tu o ludność, w górnictwie pracującą, dobrze płatną wogóle, silnie zorganizowaną, zdolną dać sobie radę za pomocą umów zbiorowych jakie związki robotnicze narzucają silnym kompaniom, posiadającym kopalnie. Tu idzie o kapital, który rocznie podczas ostatnich 11 lat, dawał od 5 do 150, a w przecięciu 28 proc. dywidendy, gdyż ma monopol na podziemne bogactwo kraju, — o kapitał zorganizowany, nie mający do zwalczania nieojojnej konkurencji. Tu idzie nie o podrzędną gałąź przemysłu, ale o jedno z podstawowych źródeł bogactwa narodowego Anglii — o t. zw. „staple industry”.

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Pracowników Przemysłowo-Handlowych gub. Piotrkowskiej

niniejszem zawiadamia, że podczas Zielonych Świątek

urządza wycieczkę do Złotego Potoku

Wjazd ze st. Łódź-Fabr. z 25 na 26 b. m. o godzinie 12.25 wieczorem. Powrót do Łodzi 28 b. m. o godz. 11 wiecz. Koszt wycieczki wynosi: dla członków po rb. 6.50, dla wprowadzonych gości po rb. 7.50. Zapisy przyjmuje się codziennie w lokalu Stowarzyszenia od 8—9 wieczorem. Oddzielne zaproszenia rozsyłane nie będą. 1854

I nie idzie tu również o zaspokojenie sumienia lub uczuć humanitarnych, ale o zasadę, że państwo może, oraz powinno organizacyjnie wkroczyć w życie gospodarcze kraju.

Jeżeli można szukać analogii dla tylko co uchwalonego prawa o minimum zarobkowym dla górników angielskich, trzeba się cofnąć do średniowiecza, kiedy słabe jeszcze państwo, w obawie o dobrobyt krajowy, gdy „adscriptio glebae” poczęło zanikać, chciało zmusić robotników do przyjęcia pracy za z górą określoną płacę. Dziś państwo nie potrzebuje szukać rąk roboczych dla kapitału lub ziemi, jak to miało miejsce w średnich wiekach, ale ze względów politycznych i społecznych musi raczej wkroczyć w życie gospodarcze, by zapewnić robotnikom większy udział w bogactwie narodowym. Anglo-saksońskie gromady, mając tradycję swych „statutes of labourers” (ustaw o robotnikach), przeprowadziły których było powierzono samorządowi obywatelskiemu w osobie sędziów pokoju, z niezmierną łatwością tworzą dziś czy to w Australii lub w Kanadzie, czy też w Wielkiej Brytanii wybieralne „rady okręgowe”, a zatem samorządne ciała obywatelskie, do ustanowienia minimum zarobkowego.

W porównaniu ze średniowieczem nowoczesne instytucje dla ustanowienia płacy zarobkowej nie posiadają dawnego charakteru przymusu policyjnego, a są raczej ciałami rozjemczymi. Wynika to z wielkiej zmiany, jaka nastąpiła w stosunkach gospodarczych, społecznych i politycznych. Następnie prawodawca dzisiejszy nie sili się narzucać krajowi całemu jednej normy dla minimum, jeno ustanawia maszyneryę, która w sposób rozjemczy i lokalny ma to minimum cyfrowo formułować. Inaczej dziś być nie może i ciało prawodawcze nie jest w stanie zajmować się administracją, którą powierza raczej samorządnym ciałom obywatelskim, w danym wypadku „radom okręgowym”, złożonym w połowie z delegatów towarzystw kopalnianych.

Tej pięknej i koniecznej myśli samorządu administracyjnego strajkujący górnicy angielscy nie mogli zrozumieć. Dopiąwszy tego, że rząd liberalny, któremu szło o zatrzymanie ludności górniczej w swym obozie, przeprowadził całą ustawę o minimum zarobkowym w górnictwie galopem — dopiąwszy, powtarzamy, tego, górnicy angielski zażądał, by jednocześnie ustawa wymieniła cyfry 5 szylingów dla dorosłych, a 2 szylingi dla nieletnich robotników, jako takie minimum zarobku dziennego, poniżej których Rady okręgowe zejść nie mają prawa. Żądanie górników było niedorzeczne, sprzeciwiało się elementarnym pojęciom samorządnej administracji obywatelskiej. Górnicy angielscy, zaniepokojeni przez skrajną agitację, chcieli wyrzucić na parlament nacisk „z dołu”. Trzeba przytem zwrócić uwagę i na ten fakt, że liczby konkretne mają swój urok. Robotnicy zapamiętali o istocie minimum zarobkowego, zapamiętali w liczbę 5 szylingów dziennego zarobku.

Ludność robotnicza tak mało rozumiała wielkość zwycięstwa odniesionego, że uporem naiwnym rozmiary własnego tryumfu moralnie skurczyła. Nawet przywódcy robotników stracili głowy i powagą swą nie śmieli powstrzymać górników od szalonej taktyki opozycyjnej. Przewodcy oficjalni rzesz robotniczych nie śmieli sami zażądać od mas, by one przyjęły ustawę przez parlament uchwaloną. Z obawy przed agitatorami o tendencjach skrajnych przedstawiciele robotników w związkach i w parlamencie zrzucili z siebie wszelką odpowiedzialność i oddali sprawę zakończenia strajku „głosowaniu powszechnemu”.

W demokracji umiarkowanie jest zawsze tchórzliwe. To też w głosowaniu przyjęła udział niecała połowa zainteresowanej ludności górniczej. Rezultat głosowania musiał być opłakany. Wobec 200,000 głosów pokojowych 240 tysięcy oświadczyło się za dalszym prowadzeniem strajku. Wtedy zarząd zrzeszenia (federacji) tredunio-nów górniczych wydał gorące wezwanie do zaniechania strajku, ale ostatnie słowo pozostawił znowu przy „ludzie wszechwładnym”. Zwołano dnia 6 kwietnia konferencję delegatów, z których każdy miał reprezentować 1000 górników. Wybory delegatów wypadły bardzo źle; 444 otrzymało mandat głosowania za strajkiem, a tylko 390 wybrano z różdżką oliwną pokoju.

I oto zaczyna się farsa. Zebrani delegaci, jak gdyby w rokoszku przeciw „woli ludu” głosowali wbrew nakazom, nadanym im przez wyborców. Konferencja postanowiła 440 głosami przeciw 25 ogłosić koniec strajku.

Ta farsa na końcu strajku nie powinna jednak zasłonić nam całości obrazu. Podczas kilku tygodni Anglia była widownią obrzymiego strajku, niezakończonego żadnymi poważniejszymi wybrykami. W tej samej chwili, kiedy „burżuazyjne” sufrażystki „rewolucyjnie” wybijały szyby w sklepach i dopuszczały się gwałtów ulicznych, milionowe rzesze robotnicze ścisnęły pasy w milczeniu i powadze, gdziekolwiek tylko występując nie przeciw „kapitalistom”, ale przeciw swym własnym „braciom” za łamanie solidarności klasowej. Dowód to wielkiego politycznego i obywatelskiego postępu angielskich mas robotniczych — dowód to ich uzdolnienia politycznego. To też i wyniki strajku są doniosłe.

Może w formie zbyt pośpiesznej parlament stworzył dla górników samorządną organizację w celu zagwarantowania minimum zarobkowego robotnikom w kopalniach węgla. Złożone z delegatów, wybieranych w równej liczbie przez związki robotnicze, oraz przedsiębiorstwa kopalniane — rozjemcze sądy okręgowe ustanawiają minimum taryfy płacy zarobkowej. Minima te — jak to z dyskusji wynika — nie mają być minimum, potrzebnem do życia (living wage); ustawodawcy idzie raczej o to, by to były wyższe normy, mianowicie minimalne udziały w produkcji. To też starcy i słabi robotnicy, którzy muszą wszak mieć „living wage”, mogą jednak pracować po taryfach niższych, aniżeli minima przez rady okręgowe ustanawiane.

Taką jest główna ośnova prawa nowego. Szkoda więc wielka, że zakończenie strajku nie licowało z powagą walki przebytej. Szkoda, bo niesmak, jaki zakończenie strajku wywołuje, odbić się może na organizacji zrzeszenia węglarzy a osłabienie organizacji grozi krajowi nowymi przesileniami w przemyśle górniczym.

Jedną jeszcze naukę górnicy angielscy muszą wynieść z ostatniego strajku. Pomimo sensacyjnych wiadomości, jakie prasa codziennie podawała o „stratach” w przemyśle, normalne życie gospodarcze nie zatrzymało się ani na chwilę. Nawet kompanie dróg żelaznych, które najwięcej zostały dotknięte przez strajk, nauczyły się metod oszczędności tak znacznej, że akcyonariusze są dziś spokojni o swe dywidendy tegoroczne.

Ludzkość, która ma zawsze na swe usługi Prometeuszów w walce z naturą, tem łatwiej znajduje organizatorów i doradców w przesileniach, wywołanych przez walki domowe.

Esem.

O porządek w parlamentach.

Sejm pruski, który niedawno był widownią niebywałego skandalu, uchwalił swoją ustawę domową przed kilku laty na wniosek ówczesnego prezydenta Kloechera. Jeden z paragrafów tej ustawy dozwalał na usunięcie z sali obrad posła, zachowującego się w sposób, zagrażający ogólnemu porządkowi. Tym razem użyto tego paragrafu przeciw posłowi, nie czyniącemu nic innego, jak to, co czyniło około 50 innych posłów. Mianowicie mimo wezwania prezydenta poseł Borchard nie usunął się z pobliza mównicy i nie przestał dialogu z prowokującym go posłem narodowo-liberalnym. Prezydent sejmu zawezwał policję i dwukrotnie kazał wyprowadzić go stojącym z sali obrad, co spowodowało ostrą scy-snę pomiędzy prezydentem, a innymi posłami so-

cialistycznymi i co pociągnie jeszcze za sobą poważne następstwa.

Podczas, gdy w sejmie pruskim usunięcie posła z sali obrad odbyło się po raz pierwszy, inne parlamenty znają już ten środek ukarania zachowującego się wbrew przepisom deputata. Znany jest powszechnie ze sprawozdań z Dumy sposób wydalania przeszkadzających w pracy posłów na jedno lub więcej posiedzeń.

We francuskiej izbie deputowanych można wydać posła nawet na przeciąg całego miesiąca przy równoczesnym obcięciu mu dyet. Wyłączenie posła następuje na tajnym posiedzeniu, a organem wykonawczym parlamentu przy wydalaniu skazanego jest podpułkownik-komendant wojskowej straży honorowej w pałacu Bourbonów. Po raz ostatni użyto w Paryżu tego środka wobec posła Syvetona, który znieważył czynnie ministra wojny André.

W angielskiej izbie niższej ma prawo przewodniczący przy pierwszym lepszym niezastosowaniu się do przepisów parlamentarnych wydać posła z sali. Pozatem ma parlament prawo skazać swego członka na karę więzienia, urzędzonego w gmachu parlamentarnym. W razie nadzwyczajnego przewinienia może nastąpić zupełne wykluczenie posła z parlamentu.

Izba reprezentacyjna Północnej Ameryki ma prawo utworzyć z własnej inicjatywy specjalny trybunał nad niestosującym się do ustaw deputatem i skazać go na wydalenie, areszt, lub zupełne wykluczenie.

Austryacka rada państwa zna tylko karę przywołania do porządku, gdy zaś w czasie rządów Baden'ego usiłowano przeprowadzić tak zwane „Lex Falkenhayn”, najwyższy trybunał sądowy sprzeciwił się temu gdyż kwestya przeszkadzania posłom w wykonywaniu ich mandatu nie zgadzała się z ustawami państwowymi. Baden i Abrahamowicz podali się wówczas do dymisji.

Pomnik dla ofiar katastrofy „Titanica”.

Amerykańskie Towarzystwo marynarzy „Beneficio Societo” postanowiło rozpocząć natychmiast zbieranie składek, celem wybudowania pomnika ofiarom ostatniej straszliwej katastrofy morskiej.

Pomnik będzie miał kształt wieży morskiej i będzie ustawiony ponad instytutem żeglarskim w Coenties Slip. Wieża zaopatrzona będzie w zielone reflektory i będzie oświetlała cały port aż do Sandy Hook. Koszty jej wyniosą około 20,000 rubli.

Poświęcona będzie, jak mówi odezwa „Pamięci inżynierów”, którzy wystali swoich palaczy na pokład, sami zaś pozostali na dole, idąc dzielnie naprzeciw śmierci, pamięci orkiestry, która grała do ostatka, nawet wtedy, gdy już woda wytrącała jej z rąk instrumenty, pamięci oficerów i marynarzy, którzy przenieśli swój obowiązek ponad chęć ocalenia życia i pamięci tych nieszczęśliwych ludzi, którzy musieli umierać pod pokładem, zanim ujrzeni Amerykę, kraj ich snów i marzeń.

Wysokie ceny manuskryptów muzycznych.

Podczas licytacji zbiorów autografów Zofii Schneiderowej z Brunświku, osiągnięto następujące ceny za manuskrypty niektórych muzyków. I tak:

Własnoręczny manuskrypt Beethowena, zawierający „Busslied” i Gottes Macht und vorsehund—3000 marek. Tegoż list do skrzypka Schuppariga—485 marek. Brulion niedrukowanego kanonu—1000 marek. Bardzo dowcipny list Beethovena do barona Turkheim-Seilerstega—620 m.

Wysoką cenę 750 m. osiągnął list Leopolda Mozarta, ojca wielkiego Wolfganga, z własnoręcznym tego ostatniego dopiskiem. Rękopis Mozarta, zawierający 29 taktów arii włoskiej, kupiony został za 350 marek. Za całkowitą partyturę mozartowskiego „Ronda D-dur” zapłaciło muzeum historyczno-muzyczne w Kolonii 2600 marek.

ZE SPORTU.

Brak boisk do uprawiania gier i zabaw ruchowych był dotychczas jednym z głównych po-

(g) Z „Lutni“ zgierskiej. W dniu 11 b. m. odbył się w Zgierz w lokalu tamtejszego towarzystwa „Lutnia“ koncert benefisy na rzecz ogólnie lubianego dyrektora tegoż towarzystwa p. Mikiny.

Na program zresztą bardzo obfity, złożyły się między innymi: produkcje chórów „Lutni“, gra na fortepianie p. Laferskiej, na skrzypcach p. Galifńskiego wreszcie deklamacja p. Fiedlera.

Zarówno chóry pod wprawną batutą benefisanta, jak i soliści wywiązali się z zadania pod każdym względem bez zarzutu, — oklaskom nie było końca.

Na zakończenie grono amatorów z udziałem p. Chaberskiego, artyści dram. z dużą dozą humoru i werwy odegrało arcywesołą komedię „Jeden z nas musi się ożenić“.

Po koncercie odbyły się tańce, które przeciągnęły się do rana.

Szkoda tylko, że publiczność niezbyt licznie dopisała, sala bowiem świeciła pustkami.

(a) Ze zgierskiego żyd. Tow. dobroczynności. W niedzielę w lokalu II zgierskiego Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego przy Starym Rynku, odbyło się zebranie ogólne członków tamtejszego żydowskiego Towarzystwa dobroczynności, na którym, między innymi, dokonano wyborów zarządu. Wybrani zostali pp.: A. Paryzer, jako prezes oraz I. Strykowski, S. Naftali, L. Sirkis, S. Srebrnik, W. Rajchert, B. Niekrycz, A. Berger i I. Fogiel, jako członkowie zarządu.

(a) Kary administracyjne. Gubernator piotrkowski skazał za nielegalne utrzymywanie broni mieszkańców wsi Madeje Nowe, gm. Puczniew, w pow. Łódzkim: Franciszkę i Władysława Kierzkowskich, pierwszą na zapłacenie 10 rb., a drugiego na 7 dni aresztu, oraz mieszkańców wsi Szczukwin, gminy Górka — Kazimierza i Józefa Paturajów, pierwszego na zapłacenie 25 rb., a drugiego na 2 tygodnie aresztu.

(a) Kradzież wieprzów. Onegdaj w nocy niewiadomi złoczyńcy skradli Wawrzyńcowi Stańczykowi, zamieszkałemu przy ul. Gołębiej nr. 8 w Zgierz, dwa wieprze, wartości 60 rb.

SZTUKA.

(a) Koncert. W sobotę dnia 25 odbędzie się w sali koncertowej zbiorowy koncert, który wzbudził duże zainteresowanie wśród melomanów.

Wezmą w nim udział utalentowana śpiewaczka Comte-Wilgocka, skrzypek Fr. Szpanowski, i laureatka konserwatorium w Lipsku, głośna już zagranicą pianistka Zofia Dawidsonówna.

Między innymi wykonana będzie nieznaną jeszcze u nas „Sonata“ — Szymanowskiego na skrzypce i fortepian. Kierownik literacki „Swiata“, założyciel „Zielonego balonika“ w Krakowie Stanisław Sierosławski wypowie humorystyczny odczyt o Warszawie; jako pendant do tego odczytu wypowie także o Łodzi Jan Piotrowski.

(x) Przedstawienie na ochronkę. Jak już zaznaczyliśmy ochronka i szwalnia przy ulicy Ciemnej na Bałutach znajduje się w nader krytycznej sytuacji finansowej, pomimo wysiłków i trudów, jakich nie szczędzą opiekun tej ochronki J. ks. dziekan kanonik Gniazdowski i zacne jej opiekunki.

Liczą one wiele na jutrzejsze przedstawienie amatorskie w teatrze popularnym przy ulicy Konstantynowskiej, które wypełnią komedia dwuaktowa I. Korzeniowskiego „Okrężne“ i „Pozasazna jedynaczka“ Al. Fredro (syna).

Bilety na jutrzejsze przedstawienie, które rozpocznie się o godzinie 8 m. 15, kasa teatralna sprzedawać zacznie o godzinie 2 po południu i prowadzić będzie sprzedaż aż do końca przedstawienia.

(a) Wieczór muzyczny. W środę, w Białej sali hotelu Manteuffla, odbył się koncert-raut, urządzony staraniem Tow. muzycznego im. Chopina. Bardzo licznie zebrana publiczność spędziła mile czas, wysłuchawszy pięknego i prawdziwie artystycznego programu, ułożonego pod kierunkiem prof. Tadeusza Joteyki.

Obok chórów męskiego i mieszanego, które pod batutą p. Szczepańskiego wykonały szereg pieśni, popisywali się soliści: prof. A. Brandt odegrał z brawurą wirtuozowską i pięknym to-

nem „Nocturn“ Chopina i „Poloneza“ Laubego; prof. Tadeusz Joteyko czarował rzewnym dźwiękiem swej wiolonczeli w „Romansie“ Dawidoffa; „Gdy raz w piękne dni...“ Poppera i w „Smutnej piosence“ Czajkowskiego.

Wybitnym artystom wtórował dzielnie na fortepianie dyrektor piotrkowski Tow. muzycznego, p. T. Mazurkiewicz.

Niemalą ozdobą programu była gra na fortepianie p. Loli Trawińskiej, która ujawniła dużą technikę i siłę tonu w utworach Chopina, Scarlattiego, Rachmaninowa i innych. Również podobną się miły i dźwięczny głosik panny Zofii Andrzejewskiej, która odśpiewała „Dole“ Zarzyckiego, „Kocham cię“ Rutkowskiego i parę piosenek na bis.

Koncertantom wręczono kwiaty.

Na zakończenie programu pp.: Brandt, Joteyko i Mazurkiewicz odegrali „Trio“ Schüta i „Pieśń wiosenną“ Mendelsohna, wywołując burzę oklasków. Wogóle wszystkich wykonawców przyjmowano życzliwie i owacyjnie.

Po wyczerpaniu programu koncertu liczne grono członków Towarzystwa i gości zasiadło w salonach restauracyjnych hotelu Manteuffla do wspólnej wieszery, poczem rozpoczęły się tańce. Tłumnie było, gwarno i wesoło.

Zarówno koncert, jak i zabawa taneczna wypadły doskonale.

Z „Lutni“.

W ubiegłą środę, o godz. 9 wieczorem, odbyło się ogólne nadzwyczajne zgromadzenie członków „Lutni“ Łódzkiej Obrady zagał prezes Stow. dr. Garliński. Przewodniczył zebraniu mecenas Raubał, sekretarzował inż. Kułakowski.

Referat o połączeniu się „Lutni“ z Towar. im. Szopena wygłosił p. Michałowski.

Mówca w krótkim wywodzie przypomniał na wstępie zebranym, że przed kilku tygodniami grono osób, należących do sfer kierowniczych Towarzystw „Lutnia“ i imienia Szopena, znając ciężkie warunki towarzystw pokrewnych w Łodzi i ich minimalny dorobek na niwie społecznej, postanowiło sobie za obywatelski obowiązek zgłębić rzeczywiste powody, tamujące prawidłowy rozwój tych instytucji i obmyślić środki ku ich uzdrowieniu i wzmożeniu.

Głównym powodem słabego rozwoju Tow. śpiewaczych w naszym mieście, jest istnienie nadmiernej ich ilości, z których żadne nie jest w stanie oprzeć swego budżetu na racjonalnej podstawie i nieraz wobec stałych niedoborów uciekać się musi do imprez i sposobów, nie mających nic wspólnego z celami i charakterem tych instytucji. Trudno zaś wymagać od społeczeństwa naszego, które w większej części składa się z osób niezamożnych, by popierało materialnie całą tę falangę towarzystw pokrewnego typu, a to tembardziej, że artystyczne produkcje ich niejednokrotnie nie stoją na tej wyżynie artystycznej, na jakiej stać powinny.

Tym niezdrowym i szkodliwym stosunkom należało stanowczo raz zapobiedz. Zgodzono się, iż najlepszym i najskuteczniejszym środkiem do osiągnięcia pożądanego rezultatu, byłoby łączenie się pokrewnych stowarzyszeń w wielkie, silne instytucje artystyczne, które rozporządzając wielkim aparatem muzyczno-śpiewaczym i dostatecznymi środkami pieniężnymi, zdolne byłyby stanąć do obywatelskiej pracy w naszym mieście.

Myśl ta znalazła silny oddźwięk w zarządach najbliższej sobie stojących towarzystw „Lutni“ i muzycznego im. Szopena, które z całym zapałem zabrały się do wspólnej pracy nad przygotowaniem gruntu i warunków, na jakich mogłyby się połączyć.

Owocem kilku wspólnych posiedzeń zarządów obu towarzystw było opracowanie punktów wytycznych, które przyjęto i postanowiono podać do wiadomości członków na ogólnych zebraniach.

Tymczasem stała się rzecz nieoczekiwana. Podczas bowiem, gdy członkowie „Lutni“ na posiedzeniu w dniu 11 b. m., wprawdzie nieprawnym ze względu na małą liczbę przybyłych osób, jednomyślnie przeszło 80 głosami oświadczyli się za połączeniem — członkowie Tow. muz. im. Szopena większością $\frac{2}{3}$ głosów, propozycje swego zarządu, opracowane wspólnie z zarządem

„Lutni“, odrzucili — podając inne kompromisowe warunki.

Zaznaczyć wypada, iż przy jednomyślności wszystkich członków zarządów obu instytucji co do ułożenia warunków połączenia się, jedynie p. T. Joteyko, głosujący na pierwszym głównym wspólnym posiedzeniu za połączeniem się — przed drugim zebraniem się złożył piśmienne „votum separatum“, w którym wyraża opinię wręcz przeciwną.

Wobec takiego stanu rzeczy referent przedstawił imieniem zarządu zebranych następujący wniosek:

„Zgromadzeni na ogólnym zebraniu w dniu 15 b. m. członkowie Tow. „Lutnia“, stwierdzając nadmiar oddzielnych, a pokrewnych towarzystw muzyczno-śpiewaczych w naszym mieście, z których większość nie domaga zarówno pod względem artystycznym, jak i finansowym, uznają jednogłośnie połączenie się towarzystw imienia Szopena z Tow. „Lutnia“ za projekt zupełnie dojrzały i wynikający ze społecznej potrzeby.

Gdy jednak idea powyższa przez ogólne zebranie członków Tow. im. Szopena nie została należycie pojęta dla niezrozumiałych dla nas względów i gdy zapadłe tam uchwały świadczą o niczem nieusprawiedliwionej niechęci znacznej większości członków dla projektu połączenia się — zgromadzeni członkowie „Lutni“ Łódzkiej wyrażają żal, że rzuczone zdrowe i dojrzałe ziarno nie padło na przygotowaną glebę, i uważając rozpatrywanie kompromisowych warunków, podanych przez delegatów Tow. im. Szopena, za zbyt techniczne, postanawiają przejść nad tą całą sprawą do porządku dziennego“.

Wniosek powyższy zebrani jednomyślnie bez dyskusji przez aklamację uchwalili.

Dyskusję, nad zgłoszonym następnie przez p. Stępowskiego wnioskiem, w sprawie założenia przy Tow. „Lutnia“ szkoły muzycznej — odroczone do najbliższego ogólnego zebrania członków. Hg.

Z WARSZAWY.

* Delegaci na kongres.

Magistrat uchwalił wysłać na otwierający się w Petersburgu VI międzynarodowy kongres pożarnictwa dwóch delegatów, jednego od magistratu, a drugiego od straży ogniowej. Na przyjęcie delegacji angielskiej tego zjazdu, która w przejeździe do Petersburga zwiedzi Warszawę, magistrat wyznaczył rb. 300.

* Odłożenie otwarcia wystawy przemysłowo-sportowej.

Zapowiedziane na dzisiaj otwarcie wystawy przemysłowo-sportowej zostało odłożone na dni kilka. Powodem zwłoki jest niewykończenie wielu pawilonów.

Sprawa hr. Ronikiera.

XXVI dzień rozprawy.

Ponieważ Ronikier na wczorajszej rozprawie zrzekł się wygłoszenia „ostatniego słowa“, przewodniczący przystąpił do odczytywania projektu pytań.

Bobriszczew Puszkina i Mieczysław Ettinger wnoszą pewne poprawki. O godz. 1 i pół Izba ogłasza zatwierdzony już projekt pytań, poczem udaje się na naradę w celu wydania wyroku.

O godz. 3 i pół woźny uprzedza publiczność, aby podczas ogłaszania wyroku zachowywała się spokojnie; do sali wprowadzają oskarżonego. Chwilę później, wśród grobowego milczenia, przewodniczący ogłasza

W Y R O K:

„Uznając protest prokuratora i skargę apelacyjną hr. Ronikiera za zasługujące na uwzględnienie, Izba postanowiła: Bohdana hr. Ronikiera z mocy 2 cz. art. 1484 kod. kar. po pozbawieniu wszystkich szczególnych praw i przywilejów oddać do rot aresztanckich na półtora roku.

Feliksa Zawadzkiego z mocy art. 14 i 2 cz. art. 1484 po pozbawieniu wszystkich praw i przywilejów oddać do rot aresztanckich na jeden rok.

Powództwo cywilne oddalić“.

zepsuł się motor w odległości 1 km. od Lowrany. Prodan spadł do morza i tak długo pływał, aż zabrał go torpedowiec. Ma on na twarzy kilka skaleczeń. — Aeroplan zatonął.

LWÓW, 17 maja (wt.) Komunikat urzędowy oznajmia, że wbrew rozszerzonym pogłoskom, jakoby rusini zamierzali wczoraj urządzać demonstracyjny wiec i pochód we Lwowie, nic podobnego nie zaszło, tak, że władze nie miały powodu do jakiegokolwiek interwencji w tym kierunku.

RZYM, 17 maja (wt.) Jak dzienniki donoszą okręty włoskie wysadziły wojska na wyspie Tasos.

KONSTANTYNOPOL, 17 maja (wt.) Ambasador rosyjski Giers wczoraj popołudniu odbył długą konferencję z ministrem spraw wewnętrznych Talaadem w sprawie różnych dawniejszych reklamacyj pieniężnych, poddanych rosyjskich.

ATENY, 17 maja (wt.) Położenie ekonomiczne w Smyrnie staje się coraz krytyczniejszem. Wszystkie zapasy kredytowe są już wyczerpane. Wybrano komisję siedmiu ze wszystkich narodowości, która udaje się do Stambułu, aby poprosić o szybką pomoc.

SALONIKI, 17 maja (wt.) Urzędownie donoszą z Mitrowicy, że ruch powstańczy w północnej Albanii można uważać za stłumiony.

TYFLIS, 17 maja (P.) W okręgu Osurgeti, oddział policyi ostrzeliwał dom, do którego schroniła się banda rabusiów. Trzech rabusiów zabito; 1 policjant ranny.

HAMBURG, 17 maja (wt.) Cesarz niemiecki przybył tutaj.

PARYŻ, 17 maja (wt.) „Echo de Paris” donosi, że rząd rosyjski domaga się odwołania ambasadora francuskiego w Petersburgu, który zajmuje to stanowisko od 3 lat. Minister Sazonow zarzuca mu, że nie należycie informował rząd francuski o pojedynczej polityce gabinetu rosyjskiego i o warunkach pośrednictwa w sprawie wojny włosko-tureckiej.

PEKIN, 17 maja (wt.) Rokowania bankierów sześciu mocarstw z rządem chińskim, o ile chodzi o Pekin, są już ukończone. Projekt umowy odeszła teraz przedewszystkiem do Londynu. Pierwsza zaliczka w kwocie 10 milionów funtów szept. dostarczona będzie do końca października b. r. Użycie tej kwoty nastąpi pod nadzorem kontrolerów zagranicznych i chińskich. Później nastąpi dalsza pożyczka 40 milionów funtów. Ta suma będzie mogła być użyta tylko na cele produktywne z wyjątkiem opłat dawniejszych pożyczek.

RZYM, 17 maja (wt.) Admiral Viale nadesłał następujący telegram; Kontortorpedowce „Nembo” „Aquilone” schwytały w Porto Securo na wyspie Lipso barkę z amunicją i bronią. „Nembo” wziął też do niewoli załogę i cywilnych funkcjonariuszów wyspy.

KONSTANTYNOPOL, 18 maja (P.) Dardanele otwarto dziś o godz. 6 rano dla przepuszczenia codziennie 60 okrętów. Oczekiwany jest przepływ 212 okrętów.

RZYM, 17 maja (P.) Z ogłoszonych w Izbie posłów depesz okazuje się, że działania wojenne na wyspie Rodos rozpoczęto 15 maja wyładowaniem w Malonie 4-ch batalionów. Wojska weszły do Psitosy 16 maja i zdobyły ją. Turcy stracili 200 ludzi w poległych i rannych. Dnia 17 maja nastąpiło złożenie broni na warunkach, poddyktowanych przez włocho. Wszystkie wojska tureckie na wyspie uważają się za jeńców wojennych, broń i zapasy oddają włocho. Oficerom tureckim na znak uznania ich waleczności pozostawiono szable. Włosi stracili 4 poległych i 25 rannych żołnierzy.

TOBOLSK, 18 maja (P.) Irtysz wylał. Jest obawa o oziminy, gdyż wiele pól, łąk i pastwisk zatopionych.

Z ostatniej chwili.

Poznań, 18 maja (wt.) Proces przeciwko 22 Polakom, oskarżonym o znane zaburzenia podczas wyborów w Świecu odbędzie się w dniu 29 maja przed sądem przysięgłych w Grudziądzu.

Proces potrwa kilka dni.

Wrocław, 19 maja (wt.) Zapowiedziany na czwartek proces Józia Kwileckiego odłożony został ponownie na czas nieograniczony.

Berlin, 18 maja (wt.) Podczas wczorajszej rozprawy w sejmie nad nową ustawą antipolską minister rolnictwa Schörlmer podkreślił, że na granicy monarchii niemieckiej od strony Rosji mieszka naród, który nie chce uznać swej przynależności do Prus.

Rząd nie zamierza niszczyć polskiej odrębności narodowej, dąży tylko do przeszkodzenia zwartemu zaludnianiu ludnością polską większych obszarów państwa. Ustawa nie będzie się zwracała przeciwko dawno osiadłym właścicielom ziemskim, lecz tylko przeciwko nowym nabywcom.

Dziś dalszy ciąg obrad i dyskusji, w której zabiera głos poseł Trabczyński i wygłosi mowę.

Berlin, 18 maja (wt.) Dzienniki niemieckie donoszą, że już wszystkie plemiona w okolicy Fezu przyłączyły się do powstania i przyjęły groźną postawę przeciwko koncentrującym się pod Taza oddziałom francuskim.

Agitacja na rzecz Mameda Arba, który proklamował się sułtanem rozszerza się, zwłaszcza na południu, gdzie wszystkie plemiona przyłączyły się do niego. Wysłano batalion piechoty francuskiej.

Berlin, 18 maja (wt.) Do dzienników tutejszych donoszą z Ejdkun, że aresztowanemu pod zarzutem szpiegostwa, komisarzowi niemieckiemu Dresslerowi, postanowiono przywrócić wolność na skutek starań żony niemieckiego attache w Petersburgu.

Paryż, 18 maja (wt.) Pomimo urzędowych zaprzeczeń ze strony Rosji, większość dzienników dzisiejszych twierdzi, że ambasador francuski w Petersburgu, Luis, zostanie odwołany na życzenie Sazonowa i Izwołskiego. Luis stanowczo sprzeciwiał się zamiarom Rosji wysunięcia na porządek dzienny sprawy neutralizacji Dardanelów, co krzyżowało plany dyplomacji rosyjskiej. Ma on zostać ambasadorem w Berlinie.

Berlin, 18 maja (wt.) Dzienniki dzisiejsze omawiają żywo wczorajsze zajście w parlamencie i sądzą, że kanderzowi uda się na razie zażegnać zatarg, umiał on bowiem przez rozbudzenie uczuć patriotycznych, wysunąć na pierwszy plan interes narodowy Niemiec i przez to pozyskać sobie narodowych liberałów.

Nadesłano.

Zamiast wieńca na grób dr. J. Lohrera od Tow. lekarskiego m. Łodzi na rzecz łódzkiego chrześc. Tow. dobroczynności 25 rb. Bóg zapłać
R. Gundlach,
Prezes łódz. chrz. Tow. dobroczynności.

Crem de Macedoine

Idealny środek kosmetyczny

USUWA PIEGI, udelikarnia skórę i chroni od zmarszczek, czerwoności i opalenizny.

Wyrobu Warsz. T-wa Akco „MOTOR”.
CENA większego słoika 1 rb. 25 kop.
mniejszego „ ” 75 „
Zapłać wszędzie!

1754

Numer dzisiejszy składa się z 16-u

STRONIC.

„ODEON” Sobota, d. 18, Niedziela 19 i Poniedziałek 20-go b. m.

Włoskie jeziora—Natura
Okropiejszo niż śmierć — Dramat
Maks i Jego rywal
Lombizno w wykonaniu Maks'a Lindera.

Marzędzie zemsty
dramat w 3-eh aktach w wykonaniu artystów teatru
ELEONORY BUSE.

Wycieczka Związku Majowego
w dniu 15 Maja r. b.
Jedyno i własno zdjęcie Teatru „ODEON”.

Majówka obywateli i robotników

przyjeźdni zbiorą się jutro t. j. w niedzielę d. 19 maja o godz. 2-ej po południu w sali domu rekwizytowego strażnicy ogniowej, Mikołajewska 54 celem obrad. Odnośnie pozwolenie władzy miejscowej otrzymane. Uprasza się o jaknajliczniejsze zebranie.
1838

Dr. LIPZYC, powrócił

Choroby dzieci.

Piotrkowska 103. — Telefon 15.01.
Przyjmuje do 10-jej rano i od 4—5 po poł. 6071

Nowy środek na porost włosów

wstrzymuje wypadanie włosów, głowy pokrywają się włosom, środek niszczy łupież. Środek mego wynalazku można dostać tylko u mnie.

Marya Swiatkowska

Łódź, ulica Średnia № 53 m. 8.
Pozwolenie Warszawskiego Urzędu lekarskiego wydané dla p. Maryl Swiatkowskiej za № 5511 dnia 10-o września 1909 r. w Warszawie, oraz zezwolenie na ogłoszenie za № 8572 dnia 15 września 1910 r. 1786

Dr. H. H. H. H. H.

Średnia № 5,

Sp. choroby skóry, włosów, weneryczne, mocznicowe, i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata 600 (wśród-żylnie). Leczenie elektrycznością (elektrolizą) i masażem wibracyjnym. Godziny przyjęć od 8—1 i od 4—8 w w niedziele i święta od 9—2 p.p. Dla Pań osobna poczekalnia. 963

Dr. Br. Daszkiewicz

ordynuje od 1-go maja, jako lekarz kąpielowy w Altheide, willa Clara. 1615

OFIARY.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów
Uczennice kl. 2-jej, zamiast upominku na imieniny przelozonej Z. Pętkowskiej 4 rb. 25 kop.
Na Ligi przeciwgruźliczą.
Uczennice starszych klas, zamiast podarunku imieninowego dla przelozonej Z. Pętkowskiej 9 rb. 20 k.
Na wpisy dla niezamożnych uczniów w gimnazjum polskiem p. R. i w. i. s. k.
Franciszk. Kudłicy, zamiast wieńca na grób s. p. Konrada Lubicz-Reubińskiego 5 rb.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. L.

Data	Barometr sprowadzony do 0° C w st. c.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Wiatr	Opad	U wagi
17/V 1 po poł.	736.9	18.9	93	Pd W 1		Z dnia 17/V
17/V 9 wiecz.	736.9	19.8	79	Pd W 1		Temperatura max. +14.0 C., min. 8.0
19/V 7 rano	737.5	8.9	95	Pn Z 1		Opadu 2.2 mm

SUKIENECZKI

i Paltociki dla dziewczynek

w wielkim wyborze

Garniturki do prania

dla chłopców 2.90

Garniturki granatowe

4.25

Obuwie i konfekcja.

Schmechel i Rosner

Piotrkowska 100.

1719

Okozyjnie

z powodu żaloby, są do nabycia kostyum, suknie damskie i bluzki, oraz inne rzeczy z garderoby damskiej. Piotrkowska 106, codziennie od 2—4. 1850

Założona przed 14-tu laty przez s. p. Janiszewskiego firma „Beton Americaine”

obecnie: „M. S. Janiszewski, inżynier Pociąta i Ska” ani na chwilę nie przestała być czynną; a, rozszerzywszy zakres działalności, podtrzymuje wyrobioną renomę swoją sumiennym wykonaniem robót.

Firma wykonywa wszelkie roboty betonowe i mozaikowe w domach, podwórzach, na trotuarach, boiskach, trekach atc; dostarcza wyjątkowo trwale płyty kolorowe z masą R. P. na chodniki, lub posadzki,—stopnie do schodów, rury kanalizacyjne, kregi do studzien i t. p. wszystko z wyborowych materiałów, wykonane pod specjalną kontrolą techniczną. 1836
Łódź, Konstantynowska № 47.

Sklep do wynajęcia

odpowiedni dla fryzjera. Zakątna 64. 1824

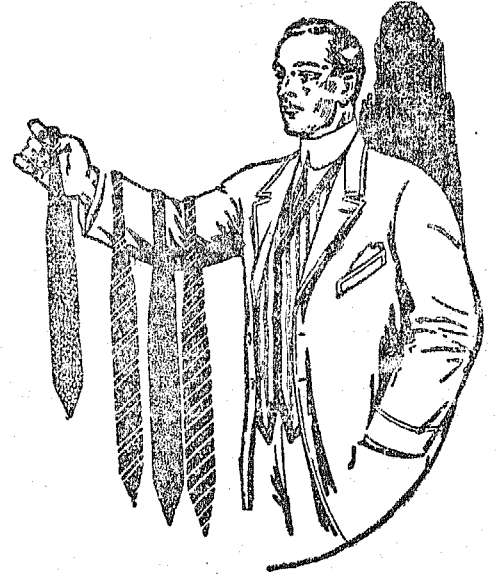
Letnie mieszkania w Rudzie Pabianickiej

pokoje obszerne słoneczne, 6 minut od przystanku tramwajowego, ogród do spaceru, telefon „Stary Dwór”. 1822

Hygienicznochemiczna pralnia bielizny

Józefa Papuzińskiego, ul. Widzewska 119.

Wykonywa wszelkie zlecenia, jako to: pranie, prasowanie, przyjmowanie również pranej bielizny do prasowania. — Ceny umiarkowane. 1820

- Koszule
- Krawaty
- Laski
- Parasolki
- Pończochy
- Fartuszki
- Switry
- Ostatnie nowości
- Kapelusze
- Sandały

z angielskich zefirów własnego wyrobu.

wiedeńskie, angielskie i krajowe.

w ogromnym wyborze po bardzo niskich cenach.

damskie najnowsze fasony modne kolory.

skarpetki, skarpeteczki dziecięce w najlepszym gatunku.

kitelki batystowe, pikowe, alpagowe ostatnie fasony.

i ubranka dziecięce „Fildesosse” w różnych kolorach.

żabotów, antonetek, kołnierzy gipiurowych, i krawatów damskich.

dziecinne, pikowe, jedwabne, skórkowe, satynowe, z morskiej trawy.

petersburskie w różnych gatunkach.

A. SPODENKIEWICZ

Konstantynowska 26.

1721

Wydział Rekomendacji Pracy Technicznej

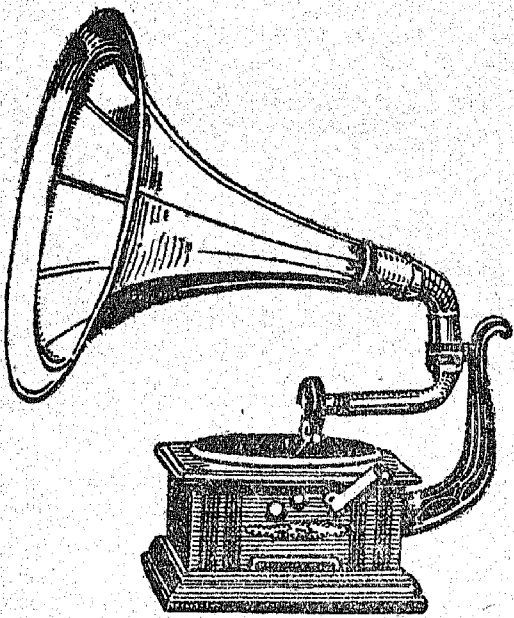
przy Stow. Wzajemn. Pomocy Majstrów Fabrycz. Gub. Piotrkowskiej. Nowy Rynek № 6

Rekomenduje zdolnych fachowców fabrycznych na posady techniczne wszelkich stopni.

Dla W.W. P.P. Fabrykantów pośrednictwo Wydziału est bezinteresowne.

Przewodniczący Wydz. Rek. Pracy Feliks Przedpeński.

Biuro Wydziału ulica Widzewska № 145 jest czynne codziennie z wyłączeniem świąt i niedziel od godz. 12 do 1-ej w po-
łudnie i od 8 do 9-ej wieczorem. 549

Nie **DARMO**

wprawdzie, ale na nadzwyczaj dogodnych warunkach, bo na spłaty po 25 lub 50 kop. tygodniowo przy minimalnej wpłacie 3—6 rb. postanowiliśmy oddać

drugie—200 oryginalnych paryskich

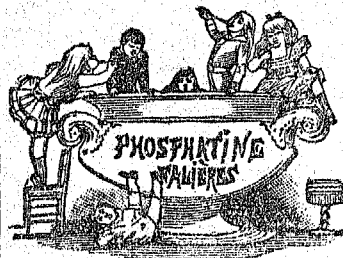
Pathéfonów

model Junior bez płyt, wymiaru pudełka 51x51x15 cm., wagi 16 1/2 funta, z tubą 45 cm. wylotu, podług obok pomieszczonego rysunku, by nawet najmniej zamożnym dać możliwość nabycia

Na święta — Pathéfonu

które jak wiadomo są rzeczywiście najlepsze i najpraktyczniejsze, bo grają bez igieł, wieczna kulka szafirową, czysto, głośno i wyraźnie, bo przy Pathéfonach, które mają solidne i trwałe mechanizmy unika się przykrej i kosztownej zmiany igieł, bo Płyty Pathé, dzięki kulce, są prawie nie zgrzywalne. Każdy, kto nie chce wyrzucać pieniędzy oknem nie powinien kupować gramofonów igłowych, lecz tylko pathéfony — a jeśli nawet już kupił, to winien we własnym interesie przerobić swój gramofon na Pathéfon. Na składzie posiadamy duży wybór Pathéfonów z tubami i bez tub w cenie 26.00—200 rb. Najbogatszy repertuar spiewów polskich, niemieckich, żydowskich i zagranicznych (Caruso i t. d. Najnowsze operetki walce, polki, marsze i t. d.

Specjalny skład Pathéfonów Piotrkowska 117, I piętro.

Fostatyna Fallera

przyjemny pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia żąbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości. Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach.

Wystrzegać się bezwartościowych naśladownictw. 1659

Ekwipaże,

używane lando, oraz nowe powozy i bryczki tanio do sprzedania, Zielona Nr. 6, tel. 15-72. Dowiedzieć się można: Krajowa Spółka Gorzelnicza. 1658

Plac do sprzedania

40x70 w Rudzie, na gruncie Hasenklebra, w dobrym punkcie. Wiadomość: ulica Widzewska nr. 119 m. 1. 1818

„OLSZYŃKA” Plac do sprzedania przy Zgierskiej

szosie. Od ostatniego przystanku przed remiza tramwajową 3 minuty drogi. Wiadomość w Łodzi. Skwerowa Nr. 10, m. 5; od godz. 1—2 1/2 i od 6—7 1/2. 1814

Różnej wielkości

LOKALE

po bardzo niskiej cenie ulica Benedykta 93.

EGZYSTUJĄCA OD LAT 22 W ŁODZI

Pracownia haftów

i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

Przejazd 16, m. 24.

Przyjmuje się uczenice.

Ulica PRZEJAZD № 16.

Dr. S. SZNITKIND

Średnia № 2. 1117

Kosmetyka lekarska (piegi przyszcze, włosy etc.), choroby skórne, weneryczne i moczopięciowe. Przyjmuje od 8-ej do 2-ej po poł. i od 4 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 6-ej

CASINO Cygańska krew

Dramat w 3-actach w wykonaniu artystów Królewskich Teatrów w Monachium. Główną rolę wykona sława światowa **Asta Nilsen**

SPOKOJNY PENSYONAT

Arcywesoła komedia w wykonaniu najwybitniejszych artystów włoskich.

Orkiestra koncertowa. 1758 Orkiestra koncertowa.

BIUST PANI

może być zupełnie przekształcony w ciągu dziesięciu dni, dzięki cudownemu wynalazkowi pewnej kobiety.

Wszelkie wiadomości, dotyczące wynalazku tego, wysłać się bezpłatnie wprost do czytelnikom „Rozwoju”.

Wiak nasz jest wielkim postępi i po zdobyciu atmosfery, mamy do zapisaną w złotej księdze wynalazków Jeszcze jeden nowy wynalazek, dotyczący wyłącznie estetyki kobiecej.

Tak, mogę go teraz światu ogłosić, gdyż zasługuje na to w zupełności. Nie ma już kobiet, pozbawionych pięknego biustu, które przyroda skrzywdziła; niema już płaskich piersi, kościstych ramion, które tak szpecą kobiety! Przypadek dopomógł mi do osiągnięcia pożądanego celu, gdy inne zakładały jedno niepowodzenie za drugim.

W ciągu kilku dni po zastosowaniu wynalazku, o którym mowa, piersi moje stały się pełne, okrągłe i harmonijnie rozwinięte, szyla pulchna, a ramiona podziwu godne. Jeżeli Pani, Szanowna Czytelniczko, należysz do tych, które natura nie obdarzyła tymi wdziękami, jeżeli z jakichś powodów utraciły się młodości — nie rozpaczaj pani, gdyż wrócić może bez trudu takie same piersi jak ja i te w bardzo krótkim przeciągu czasu. — Wszystko, co do tego potrzebne, robi się u siebie w domu, a ja udzielię odpowiednich wskazówek pod wielkim sekretem.

Tysiące kobiet uważają środek mój za jeden z najlepszych, a główną jego zaletą jest to, że nie ma absolutnie podobieństwa do tych, jakich używano dotychczas. Codziennie zauważysz pani, że biust twój coraz się zwiększa i przybiera się młodości. Wszystko to sta się nie tak szybko i tak nastąpi zmiana, że nie tylko przyjaciele nie będą cię mogli poznać, ale sama, patrząc w zwierciadło, zdumiewać się będziesz takim czałem.

Ja, oświadczyć, powinienam być poglądowym przykładem. Miałam biust zupełnie nierozwinięty, a po zastosowaniu mego wynalazku osiągnęłam zadziwiający rezultat. Ten sam środek poleciłam swoim przyjaciółkom, które

rego ułoży z takim samym powodzeniem.

Obecnie szczęśliwa jestem, że mogę dopomóc tym wszystkim kobietom, którym przyroda poskąpiła tych wdzięków.

Dzięki specjalnemu rozporządzeniu, wysyłam wszystkie wiadomości, dotyczące mego wynalazku bezpłatnie wszystkim czytelnikom, które odeńną niżej umieszczony kupon i wysłać go w zamkniętej kopercie pod następującym adresem:

HELENE DOROY, 12 rue de la Chaussée d'Antin Division 812, Paris (France).

Na listy nalepić marki 10 kop., a na karty — 4 kop.

Odpowiadam wszystkim natychmiast i na wszystkie pytania. Środek mój wzbudził wielką sensację wśród kobiet, wobec czego liczba zamówień zwiększa się codziennie. Jeżeli cia, Szanowna Czytelniczko, interesuje mój wynalazek, to proszę napisać do mnie niezwłocznie.

Pokój

duży frontowy słoneczny, umeblowany lub nie, tanio do wynajęcia zaraz. Wiadomość w adm. „Rozwoju”

Do wynajęcia

od 1-go lipca 5 pokojów z kuchnią i 2 pokoje z kuchnią z wszelkimi wygodami. Piotrkowska Nr. 292. 1774

4 PLACE

półmorgowe w Radzie, czarnoziem blisko Stacji tramwajowej, do sprzedania tanio na 3-let spłatę lub za gotówkę, w całości lub w połowie. Hypoteka oddzielna ul. Jajłusza № 31 m. 9. 1724

600 liter za 1 rb. 70 k.

DRUKARNIA DOMOWA

powinna się znajdować w każdym domu. Jest niezbędna dla każdego. Przy pomocy drukarki domowej można drukować: blankiety, koperty, bilety wizytowe, notatki i t. p. Cena kompletu, składającego się z 600 liter, cyfr i znaków w pięknym pudełku, tylko 1 rb. 70 kop. Bezpłatnie dodaje się przesuwany Stempel-Kalendarz na lat 10, albo numerator, niezbędne we wszystkich instytucjach prywatnych i rządowych. Wysył. za zalicz. bez zadatku. Przes. i opakow. 46 k., na Syberję 65 i 85 k. Adr: Br. Grozowscy, ul. Grzybowska № 7-17 w Warszawie.

Lombard D. Wołchowicz i Syn

Południowa 20

zawiadamia, że 16/29 maja i dni następnych odbywać się będzie

LICYTACYA

na sprzedaż zastawów we właściwym czasie nieprolongowanych №№ przewyższające 100 rubli podlegają 19744, 19830, 25872, 87721, 92442, 97168, 98371, 105553, 109516, 111428, 113688, 116108, 118811, 124585, 128276, 129283, 131450, 131534, 132258, 233736, 138637, 142484, 143282, 144503, 145854, 148546, 149706, 149830, 150359, 151553, 154044, 154186, 154559, 154989, 156108, 160727, 156976, 158553, 158579, 159196, 159517, 160200, 160693, 164269, 160731, 161230, 161517, 161748, 162854, 163269, 163932, 164677, 165170, 166820, 202024. 1828

VII-o klasowa Szkoła Żeńska

z prawem wstępu na wszechnice Szwajcarskie

STANISŁAWY RAJSKIEJ (ul. Dzielna Nr. 11),

zawiadamia, że egzaminy dla nowowstępujących do klas wstępnych I II i III rozpoczną się dnia 20 b. m do IV-ej i V, VI i VII-ej, 24 b. m. 1723

HELENÓW

Jatro, w niedzielę 1715

Koncert Poranny

Początek o godz. 7-ej rano. Wejście 15 i 5 kop.

Koncert Poobiedni

Początek o godz. 4-ej po poł. Wejście 25 i 10 kop.

W razie niepogody, koncert odbędzie się w sali.

Gra o mistrzostwo w piłkę nożną.

W niedzielę, dnia 19 Maja o godz. 10-ej rano

T. M. R. F. Widzew — Łódzki Klub Sportowy

na placu sportowym (Srebrzyńska 37/39) 5 minut za Starym cmentarzem. Po poł. o godz. 4-ej 1832

Touring Club — „Victoria”

na placu sportowym, Fabryczna 4/6.

KUPON BEZPŁATNY

dla czytelników „Rozwoju”.

Aby otrzymać wszystkie wiadomości, dotyczące wynalazku mego, proszę odnieść ten kupon, i wysłać go pod adresem:

Helene Duroy

12 rue de la Chaussée d'Antin Division 812, Paris (France).

Imię i nazwisko ..... Miasto .....
Kraj ..... ulica .....

SKLEP KOLONIALNY

W dobrym punkcie do sprzedaży. Wiadomość: ul. Piotrkowska 1824 w sklepie. 1780

Letnie mieszkania

w miejscowości suchej i zdrowej, blisko st. Galkówek. Pokoje umeblowane. Wiadomość: dr. Rokicki, Nowy-Rynek № 5. 1752

DLA LUDZI PRACY

wielka oszczędność

„Skóra Angielska”

materyał zagraniczny na męskie ubrania nie do zdarcia, lokięć 50 kop. Piotrkowska 128-13. 1768

umeblowany za 11 rubli, ul. Wodzewska № 119, mieszk. II

Pokój

do wynajęcia. 1689

Frontowe mieszkanie.

4 lub 3 pokoje, kuchnia i wygodny, słoneczna strona, elektryczność od 1 lipca do wynajęcia. Tamże jeden pokój z kuchnią. Wodzewska 145, wiadomość u stróża. 1756

Nowootworzony Zakład Fotograficzny

„Rembrandt”

Piotrkowska № 63 1828

Wykonywa wszelkie roboty, wchodzące w zakres sztuki fotograficznej, w artystycznym wykończeniu, przy cenach przystępnych, a mianowicie:

FOTOGRAFIA GABINETOWA 50 kop. sztuka

do tuzina dodaje portret zupełnie **BEZPŁATNIE!**

Za akuratne wykończenie Zakład gwarantuje.

12 pocztówek w artystycznym wykończeniu 1 rb. 50 kop. **12**

Portrety po 2 rb. 95 kop. **Portrety.**

Dla tych, którzy cierpią na kaszel, bronchitis, katary i przeziębienia zadawnione.

„Mogę z czystym sumieniem zaświadczyć, że kapsułki dziegciowe Guyota są faktycznie środkiem skutecznym i działającym nadzwyczaj silnie przy tych cierpieniach, przeciw którym są zalecane. Już od kilku lat cierpiałem na chroniczny kaszel, który rozpoczynał się regularnie każdej jesieni i który podczas zimy wzmagal się do tego stopnia, iż dla poprawienia zdrowia nie wystarczało mi nawet całego lata, choć wyczerpujący ten kaszel nie porzucił mnie nawię i w tym czasie,

Podczas mej choroby przyniosły mi ulgo tylko dziegciowe kapsułki Guyota, które ze względu na swe działanie przewyższają wszelkie inne środki jak syropy, pastylki itp. Już po zażyciu tylko jednego flakonu, straciłem ten uporczywy kaszel, który często przyprawiał mnie o wymioty i dla którego niejedną noc spędziłem bezsenne, dlatego też wyrażam tu wynalazcy cale me uznanie.

Kuracja moja trwała tylko 10 dni: powróciłem zupełnie do zdrowia, do którego tęskniłem w przeciągu lat całych. Niechaj ci, którzy znajdują się w tym samym stanie zdrowia co i ja, zwrócą się do tego środka, a pewien jestem, że i oni będą również nim zachwyceni, kapsułki te bowiem przywrócą im spokojny i pokrzepiający sen i dobry apetyt, jedynę czynnik, mogące wzmocnić organizm. Wszystko to wyżej wymienione jestem gotów stwierdzić pod przysięgą i niniejszem wyrażam wynalazcy kapsulek moje najgłębsze uznanie. Podpis: Franz Berghelm, w Kosslara, Niemcy, 3 lutego 1906 r.”

Zażywanie kapsulek dziegciowych Guyota po 2—3 po każdym jedzeniu, wystarcza do wyleczenia w krótkim czasie najporczywszego kataru i najbardziej zadawnionego bronchitu. Zdarzały się nawet wypadki aleczenia zdeklarowanej gruźlicy, dziegieć bowiem wstrzymuje rozkład płac przez tuberkuly, zabijając szkodliwe mikroby, stanowiące przyczynę tego rozkładu. Jest to bardzo proste i wylamaczalne. Najlepiej katar, o ile będzie zaniedbany, może przejść w bronchitis.

Dlatego też najlepiej walczyć z chorobą w samym jej zarodku, zażywając kapsułki Guyota, zawierające dziegieć, otrzymany ze specjalnego gatunku sosny morskiej, która rośnie w Norwegii. Kapsułki te przygotowują się podług przepisu samego wynalazcy Guyota, czem tłumaczy się ta okoliczność, że tylko te kapsułki są skuteczne, wszelkie zaś podrabiania są bezwartościowe. Kapsułki Guyota są okrągłe, wielkości grochu, dają się łykać z łatwością z odrobiną wody. Są do nabycia we wszystkich lepszych aptekach. Zachwalany w sprzedaży ten lub inny produkt, zamiast prawdziwych kapsulek dziegciowych Guyota, należy we własnym interesie odrzucać.

Żądajcie stanowczo, aby wam dano prawdziwe kapsułki Guyota. Aby uchronić się od wszelkich pomyłek, prosimy zwracać uwagę na etykietę na flakonie. Na prawdziwych kapsułkach Guyota znajduje się napis wynalazcy Guyot grubem i tustem pismem oraz podpis tegoż w trzech kolorach: fioletowy, zielony i różowy na ukos etykiety, również adres laboratorium: Dom Handlowy L. Frère 19, rue Jacob, Paryż.

Prócz tego należy pamiętać, że prawdziwe kapsułki Guyota nie są czarne, przeciwnie zaś nadzwyczaj białe i na każdej kapsułce odtworzony podpis „GUYOT”. Cena kapsulek Guyot i rb. 25 kop. za flakon.

Kuracja kapsułkami Guyot wynosi mniej, niż 10 kopejek dziennie, a wydrowienie zapewnione.

P. S. Osoby, które nie mogłyby łykać kapsulek, mogą je zastąpić Smolą Guyota w stanie płynnym, biorąc to lekarstwo w szklance wody, lub innego płynu do picia, którego wleją zawartość jednej łyżeczki od kawy; skutek zbawienny tego środka będzie ten sam jak zażywanie kapsulek i udrowienie nastąpi niezawodnie

Cena płynnego dziegciu GUYOT i rb. 10 k. za flakon.
Sprzedaż w składzie: Dom Handlowy L. Frère, № 19, ulica Jacob, w Paryżu i we wszystkich lepszych aptekach całego świata.
Do nabycia w większych aptekach i składach aptecznych. 3411

Skład win M. D. OKOJEWY

Dzielnia № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!
Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, zaświadczane przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastawione w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. Wina żołądkowe № 7 w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWY, Dzielnia № 11. OLIVA do lampok 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie.

Wykwintne podkłady na biurka
z blokami i notesami i bez takowych skórzane i płócienne, od 30 k. do 5 rb. poleca **skład papieru i materiałów piśmiennych i rysunkowych Maryi Strzeleckiej** 15930

Nowości! — Żądajcie nowych polskich katalogów. — Nowości!
Najlepszą płytą gramofonową jest „ZONOFON”
Sprzedaż we wszystkich lepszych muzycznych magazynach. Żądajcie katalogów T-wa B-ci M. & W. Isserlin, Wilno—Warszawa, Królewska 16. 1685

Szkoła koedukacyjna Heleny Cholewickiej

Piotrkowska 145.

prowadzona według najnowszych wymagań pedagogiki i higieny, przysposabia chłopców i dziewczynk do szkół średnich wszelkiego typu. Wszystkie przedmioty w rękach specjalistów. Od lipca roku bieżącego szkoła zostanie przeniesiona do obszerniejszego frontowego lokalu, przy rogu ul. Ewangelickiej i Mikołajewskiej. Strona słoneczna, pierwsze piętro.
Zapisy i informacje w kancelaryi szkoły między godz. 12 — 3 po południu. 975

DOBRCZE — TANIO A NAWET BEZ PIENIEDZY
kupić można tylko w firmie

Ormonde

Staty skład 2,000 sztuk najlepszych w świecie rowerów i motocykli : ORMONDE, RALEIGH, Org. B. S. A. 1858

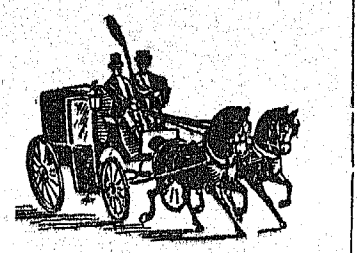
TRIUMPH, RUDGE - WITHWORT etc. etc.

Geny bezkonkurencyjne Rowery precyzyjnej roboty od rb. 79.

Rozpłaty na rowery do 30-tu miesięcy od rb. 3.50 miesięcznie bez zadatku.

Na motocykle do 24-eh miesięcy. Największy dom rowerowy „The New Maison Ormonde” Warszawa, Nowy Świat 72. Oddział w Łodzi: Spacerowa 40. Cenniki bogato ilustrowane bezpłatnie.

W Niedziele i Święta otwarte od godziny 12-ej do 6-ej.

Remiza „BRISTOL” Wynajem Karet A. NEUMANN
ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53.

LETNIE MIESZKANIA
do wynajęcia w majątku Dziektarzew, 2 wiorsty od Lutomiańska, bardzo slijczna miejscowość. Blizsza wiadomość u ogrodnika, Widzawska Nr. 198 w Łodzi, Zakrzewski. 1772

Opony, kamery i wszelkie części rowerowe tanio do sprzedania.
Przyjmuje też reparacje
Południowa № 27, m. 26 A. 1762

Wystawa psów
Rada Warszawskiego Oddziału Cesarzkiego Towarzystwa Prawidłowego Myśliwstwa podaje do wiadomości, że Warszawska Wystawa Psów Rasowych otwarta zostanie w ogrodzie Towarzystwa (Nowy-Świat 35) w dniu 30 maja i trwać będzie do dnia 2 czerwca r. b. włącznie. Zapisy przyjmuje do dnia 28 maja Kancelaryja Towarzystwa, gdzie można również trzymać warunki Wystawy. 1655

Stacya klimatyczno-leśna **Inowłódz nad rz. Pilicą**

wśród lasów Spalskich — Letnie mieszkania umeblowane. Szosa od stacyi Tomaszów do Inowłódza ukończona. Wiadomość u adw. przys. Birenweiga, Zielona 11 między 3—6 po poł. Telefon 12-18. Tamże wiadomość o pensyonacie dla dzieci i młodzieży. 1518

EGZAMINA WSTĘPNE
do wszystkich klas w 7-o klasowym Zakładzie Naukowym Żeńskim Heleny Trzcńskiej w Piotrkowie przedwakacyjne od 9-go maja do 5-go czerwca, powakacyjne 2, 3 i 4-go września. Zapis od 25-go sierpnia. 1577

Mikołajewska № 42. 1709

ZWIERZYNIEC

pozostaje tylko do czwartku 10/23 maja 1912 roku. 10-go włącznie.

Najtańszym, najhygieniczniejszym i najwygodniejszym materiałem opałowym jest

G A Z.

Gotujcie, prasujcie, róbcie kąpiel wyłącznie na gazie. Instrukcyi i informacji udziela codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, od 8-ej do 6-ej magazyn Gazowni Miejskich w Łodzi przy ulicy Targowej № 34, Telefon 18-35. 1711

NAJLEPSZA angielska pasta do obuwia.

MOBILIN (tylko z automobilom) Do nabycia wszędzie. Reprezentant Wł. Zilbarstaj, Długa 28. Poszukuje się zdolnych agentów. 1607

PENSYONAT PIESKOWA SKALA,
willa Mickiewicz. Pokoje słoneczne. Kuchnia higieniczna. Otwarty 15-go maja. 1585

100 rubli nagrody
otrzyma ten, kto wyrobi młodemu energicznemu człowiekowi, posiadającemu kapitał do 4-ch tysięcy rubli — posadę. Oferty pod „4,000 B.” 1768

Letnie mieszkania
w Przygoniu pod Łaskiem Las woda bieżąca i produkty, spożywcze w miejscu. 1694

WŁ. PRZEŹDZIECKI
Łódź, Piotrkowska № 108
Zakład tapicersko-dekoracyjny
przyjmuje wszelkie obstalunki tapicerskie oraz posiada na składzie otomany i leżanki po cenach przystępnych. 1728

Łódzka Straż Ogniowa Ochotnicza

We wtorek, dnia 21 maja r. b., o godz. 8 wieczorem, w sali III oddziału Straży odbędzie się

36 Zwyczajne

Ogólne Zebranie.

Porządek dzienny obejmuje następujące punkty:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok 1911.
- 2) Sprawozdanie Komisji rewizyjnej.
- 3) Określenie budżetu na rok 1912.
- 4) Wybory członków Zarządu i Komendanta.
- 5) Przedstawienie 5-iu członków do Najwyższych nagród.

Zarząd Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej.

W szkole koedukacyjnej

Heleny Cholewickiej

Piotrkowska 145 (od lipca Ewangelicka 18)

Egzaminy wstępne przedwakacyjne odbędą się 23-go maja i 8-go czerwca, między 12-tą a 2-gą. Przy szkole komplety wakacyjne dla dzieci, pozostających w Łodzi. Nauka, sjojd, spacer, wycieczki. Przygotowanie do egzaminów wstępnych i poprawkowych. Zapisy i informacje w kancelarii szkoły między 11-tą a 5-cią. 1732

Z powodu wyjazdu z Łodzi jest jeszcze

bardzo tanio do sprzedania

kompletne urządzenie sypialnego pokoju oraz kuchni, bardzo mało używane nowe lampy elektryczne, dywany, portyery, firanki i pojedyncze meble ze stołowego pokoju. Obejrzeć można codziennie od 5-7 po obiedzie, Dzielna 47 mieszkania 35. 1770

Akademia Inżynierów

w Wismarze n. Bałtykiem dla inżynierów budowy maszyn, elektrotechników, budowniczych, geometrów i architektów (żelazo-beton, konstruk. i techniko-agronomia). Nowe laboratoria. Warunki przyjęcia 6 kl. gimnazjum. 1771

Wyścigi psów

różnych ras projektuje się urządzać podczas Zielonych Świąt na cykłodromie w Helenowie.

Osoby zyczące psy swe zapisać do współdziela, proszeni są o nadanie swych adresów, lub zgłoszenie się osobiste na ulicę Piotrkowską 200 do biura wystawy rzemieślniczo-przemysłowej.

Lecznica

D^{ra} S. Steinberga

BENEDYKTA № 3. Telefonu № 23-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kregostupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyrządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

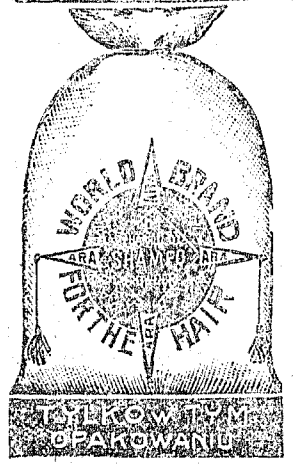
Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonalizacja. Stosowanie prądów stałych przerywanych i sindoidalnych. Elektroliza Choroby nerwowe.

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (wier Zellen-Bad). 137r

PARCELACYA

LETNISKA BŁONNO-SWOBODA.

Stacya Kolei Kaliskiej. Plac od 1 kop. Łokcie kw. 1778

Do wynajęcia

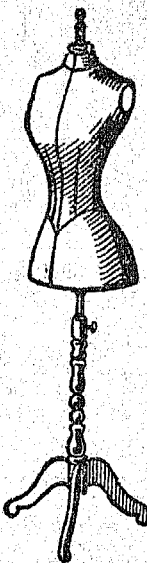
od dnia 1-go lipca, t. r. przy ul. Kamiennej № 11, wykwinne mieszkanie składające się z pięciu pokoi z wszelkimi wygodami, z centralnem ogrzewaniem, oświetleniem gazowem i elektrycznem. Wiadomość u właściciela, na parterze. 141861

Na wypłaty !!!

z wypłatą tygodniową
Ubiory Męskie, Damskie, Dziecinne, oraz Obuwie
u **M. A. Lewkowicza**
egz. od 1875 r.
Łódź, Zachodnia 36.

Fabryka Manekinów i INTROLIGATORNIA

Przyjmuje obstatunki na manekiny podług najnowszej mody, numeru, staniaka lub zjętej miary. Staranne wykonanie. Reparatywa manekinów. Łódź, Mikołajewska № 83.

Mikołajewska № 83.
A. Jasiński.
1547

Przechoć kokluszowi, przy kaszlu astmie, emfizemie, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płac, wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy, „Kosulin” aptekarza J. Saskiego w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakona 1 r. Żądać wszędzie. — W Łodzi u Spiesza. 1869—d—r

Dr. H. TRENKNER

powrócił.

1800

Różne zadania mieszkania i sklepy

z wszelkimi wygodami z oświetleniem elektrycznem do wynajęcia od 1-go lipca, róg Tuszyńskiej i Rzgowskiej № 7, przy rynku Geyera. Dowiedzieć się można codziennie od 12 do 6-ej, 1698

Zalecony przez pp. lekarzy
KEFIR B. PATZEROWEJ
Łódź, Mikołajewska 31
Dostawa do domów rano i po południu. 1620

Wiadomem jest całemu światu,

że na **PIĘGI, PRYSZCZE, WĄGRY, mokre suche LISZAJE, KROSTY** i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnionego i uznanego przez powagi lekarskie

MYDŁA ks. KNEIPPA

z powyższą etykietą i napisem na każd. etyk. re-prezent. Bez tego podp.—falsyfikaty. Po 40 k. kawałek sprzedają wszystk. apt., skl. apt. i perfumerye. Reprezentant: M. Niedźwiedz, Warszawa, Graniczna 6. 1591

BAHD HALL

Górna Austria, najstarszy pierwszorz. Jodosolany sezon 1 maja do 1 października Kąpiele luksusowe i najnowsze kuracje, masaż, kąpiele zimną wodą, światłem elektr. i wanny dwucelkowe. Inhalatorium najnowszego systemu. Przepiękne położenie parkowe, na zboczach alp. Teatr, orkiestra stała, koncerty i bale. Eleganckie hotele i lokale prywatne, pensjonaty dla dorosłych i dzieci. Informacji i prospektów udziela dyrekcya krajowego zakładu kuracyjnego w Bad Hall. Sanatorium D-ra Gerstla również w zimie otwarte. 1807

SOLEC Sezon od 7 (20) Maja do 7 (20) Września.

Zakład Wód Mineralnych Siarczano-Słonych. znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, chorobach skórnych, przyniciocie, w jego najcięższych postaciach i powikłaniach.

Geny niskie, pokój wraz z całkowitem utrzymaniem od 60 rb. miesięcznie, w pierwszym i ostatnim sezonie ceny mieszkań zakładowych o 25 proc. tańsze.

Dojazd przez stacyę kolejową Kielce, skąd powozami w 6—9 godzin lub samochodem. odchodzącym o godz. 9 rano, w 4 — 5 godzin do Zakładu.

Informacji, prospektów, broszur udziela gratis Zarząd Solca, poczta Stopnica, gub. Kieleckiej. 1205

FOSFORYZOWANA MĄCZKA MLECZNA DLA DZIECI

Sprzedaj w aptekach i składach aptecznych. 3691

Szkola koedukacyjna W. Piechockiego, Placeczna 14.

prowadzona podług najnowszych zasad pedagogiki, od 1-go lipca przeniesiona zostanie do znacznie powiększonego, słonecznego lokalu na ul. Rzgowskiej nr. 25, gdzie nad zdrowiem dzieci i higieną w szkole będzie czuwał lekarz szkolny dr. Goldenberg. Od maja przy szkole zorganizowane zostały komplety, w których przez wakacje dzieci będą gruntownie przygotowywane do gimnazjów, szkół handlowych i przemysłowej. Również uczniowie, mający poprawki do klasy IV włącznie, będą przyjmowani na naukę wakacyjną. Informacji udziela kancelarya szkoły. 1551

Farbiarnia i pralnia chemiczna garderoby damskiej, męskiej i dziecinnej.

DYWANOW, PORTYER, CHODNIKÓW, FIRANEK i t. p.

A. HEININGER,

Łódź, ulica Mikołajewska № 39. Telefon № 2935.
Tomaszów, (Piotrkowskiej gub.) ul. Kaliska № 72.
Częstochowa, II Aleja № 19. Telefon № 5.
Piotrków, Centrala, ul. Bykowska № 21.
Filia: ul. Petersburska vis vis a Cerkwi. 882

AGATOL proszek 20 i 35 k. pasta 20 k.

St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. Najlepszy do zębów eliksir 30 i 50 k. Oznaczony na 6 wystawach najwyższemi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedczesnego próchnienia i bóla, dając im zdrowy i biały wygląd. Żadną wszędzie! 3601—d

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajdują się specjalne laboratorjum do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

INSTYTUT Roentgenologiczny i Światłoleczniczy D-ra A. GROGLIKA

Zachodnia № 68, przy Zielonej, 185
Choroby skóry i włosów, weneryczne i dróg moczowych.
Leczenie promieniami Roentgena, światłem kwarcowym (lampą Kromayera) i prądami o wysokiej frekwencji (d'Arsonvalizacja). Elektroliza (usuwanie włosów szpecących).
Badanie krwi na syfilis.
Godziny przyjęcia: 8-11 rano i 6-8 wiecz. Panie 5-6 w. Niedziele i święta: 9-12 rano

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145. Ogólnie znana lecznica zębów

lekarza d-ty H. Pruss. 1595

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.
Specjalne laboratorjum techniczne: do wprawiania sztucznych zębów
Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty.
Reparacje sztucznych zębów
NA POCZEKANIU. Uwaga! Ceny bardzo niskie. Uwaga!

Dr. Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm. od 8-9 1/2 rano i 5-6 1/2 po poł. w niedzielę i święta tylko rano od 8-10 r.

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i wener. Ul. MIKOŁAJEWSKA № 18. Godz. przyjęć: od g. 9-12 i od 4 1/2 - 7 1/2 wiecz., w niedzielę i święta od 9 do 12 1/2. № telefonu 20-80. 1877

Dr. GUSTAWA 3544

ZAND-TENENBAUMOWA CHOROBY KOBIECE, SKORNE WENERYCZNE (u kobiet i dzieci) Ul. Wschodnia № 49. Przyjm. od g. 10-11 i od 7-8.

Dr. B. DONCHIN

Specjalista chorób oczu. PASAŻ MEYERA Nr. 1. Godz. przyjęć: 10-12 i 4-7 p.p. Telefonu Nr. 28-39. 2659

Doktor Medycyny 519

Edward Bernhardt Cegielniana 19.

Telefon 25-00. Choroby wewnętrzne (specjalnie płuc i serca). Przyjmuję od 8-10 rano i od 4-6 po południu.

Dr. BIRENWEIG

Srednia № 3, powrócił. 1591
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Od 11-1 i 5-7.

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120
Przyjmuję z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek). Godzennie od 8-10 rano i od 5 do 7 po poł. Telefon 23-10. 555

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE, SKÓRY, DRÓG MOCZOWYCH Benedykta № 9. 9-12 r. i 4 1/2 - 7 1/2 w. 1483

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórna Nawrot 2
przyjmuję od 8-10 1/2, i od 6-8. Po poł., panie od 5-6. W niedzielę i święta od 8-1 r. 376r

Dr. M. PAPIERNY

AKUSZER I SPECYALISTA CHOROBY KOBIECZYCH. ulica Południowa Nr. 23. Telefon 16-85. Przyjmuję do 11 rano i od 4 1/2 do 6 1/2 po poł. 3331

Dr. A. S. Tenenbaum

Chor. (wewnętrzne i dzieci). (Choroby żołądka i kiszek). Wschodnia № 49. przyjm. od 8-9 r. 15-7p 2435

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1. Choroby wewnętrzne. Przyjm. p. poł. 4-6 3029

D-ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie 5998
ul. Piotrkowska 107.

Dr. W. Dutkiewicz

Specjalność: choroby skórne weneryczne 8 1/2 - 10 1/2, rano i od 4-7 1/2 w. W niedzielę od 9-12 rano. Zielona 19. 347-r.

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya, choroby chirurg. i kobiece przyjmuję do 10 r. 4-6 po poł. Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2944

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne CEGIELNIANA 14. Od g. 11-1 i 4-7 w. 76r

Dr. Fr. Łukasiewicz

Stara-Zarzowska № 36, róg Sosnowa.
Choroby żołądka i kiszek, wewnętrzne i dziecięce. Przyjmuję do g. 11 rano i od 3 a) do 6-ej po poł. 2209r

Dr. I. Silberstrom

przeprowadził się na ul. Zawadzka № 12 Choroby skóry, włosów i weneryczne Przyjmuję od 11 1/2 - 2 1/2 p. p. i od 5 1/2 - 8 1/2 w. Panie: 4 1/2 - 5 1/2 po poł. W niedzielę do 3-ej po poł. 7 2r

Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

(starszy) Telef. 17-14
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dziecięce, kobiece. Przyjm. od 9 1/2 - 11 r. od 6-8 pp. 1426

Dr. med. Wincenty ŁUKASZEWICZ

b. kliniczny dr. w Petersburga zamieszkał w Łodzi. 1784
Zawadzka № 10.
Chor. wewnętrzne, kobiece i dzieci. Przyjmuję od 10-12 r. i od 4-6 w.

Dr. Skalski

Akuszerya choroby kobiece i wewnętrzne. Przyjmuję od 3-5 po poł. ul. Rokicińska 47, telefon 18-19. 2294

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe Dr. Stanisł. Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115
Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8 wiecz. kobiety od 4-5. 1331-7

Dr. med. W. Kotzin

Ulica PIOTRKOWSKA 71.
Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz. 10-11 rano i od 4-6 pp. 2763r
№ telefonu 21.19.

Dr. Feliks Skuslewicz

Andrzeja 13.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Przyjmuję: od 9-11 r. i od 4-8 po poł. W niedzielę i święta od g. 10-1. Telef. 26-26. 507-d

Dr. L. PRYBULSKI

POWRÓCIŁ.
CHOROBY SKÓRNE, WŁOSÓW, (kosmetyka), WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCNE PŁCIOWE
LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuję od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 1420

Dr. Bejt

Srednia 5.
Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisa Salvarsanem EHRlich-HATA 606 (wśródzycznie). Leczenie elektrycznością (elektrolizem) i masażem wibracyjnym.
Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-8 w. W niedzielę i święta od 9-2 p.p. 859

Dr. S. KANTON

specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych.
Gabinet Roentgenowski i światłolecznicy. Krótka 4 tel. 19-48.
LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.
Przyjmuję od 8-2 i od 5-9 w. Dla pań osobna poczekalnia. 4256

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.
Choroby wewnętrzne i norwowe. Specjalnie choroby żołądka i przełyku, choroby skóry i dróg moczowych (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielenia krwi w laboratorium własnym. Od 11-1 rano i od 6-7 1/2 po południu. 166

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. Tel. 170.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęć: panowie od g. 9-11 r. 15-8 po poł., panie 4-5 po poł.; w niedzielę i święta 8-12 r. 1463r

D-r. Eugenia

Kerer - Gerszuni

choroby kobiece.
Przyjmuję od 3-6 po poł. W niedzielę od godz. 9 do 12-ej rano. 2567

Piotrkowska 121. Tel. 18-08

Dr. MAKSYMILIAN

Kohn

powrócił

SPECIALISTA

chorób skórnych, wenerycznych i niemocy płciowej

Dr. LEWKOWICZ

POWRÓCIŁ.
Przy syphilisie zastosowanie preparatu „606”.
ZACHODNIA № 33.
od 9-1 i 6-8, dla pań od 5-8, w niedzielę 9-3. 2897

Dr. ROSENBLATT

Choroby uszu, nosu i gardła.
PIOTRKOWSKA Nr. 35.
Telefon 19-84.
Przyjmuję od 10-11 i od 5-7; w niedzielę od 10-11. 2857

LABORATORYUM

chemiczno-bakteryologiczne
MAGISTER N. SCHATZ,
1584 Piotrkowska 50.
Analizy do celów dyagnostyki lekarskiej, Mocz (białko, cukier i t. p.); choroby weneryczne. Piwoin (gruźlica i t. p.)
Badanie krwi na syfilis.

Akuszeryka-Masazystka z dyplom. Cesarsk. medycznej akad. Prakt. 20 lat. Przyjmuję zamówienia na porody w nocy, udziela porad, stosuje podskórny zastrzyk. Sekretnym zapewniona dyskrecja. Zielona № 30, m. 18—od g. 12—6. 1700

Wildunzeńskie „Źródło Heleny”

Woda z Wildunzeńskiego Źródła Heleny („Helenquelle”) używana jest od dziesiątków lat z doskonałym skutkiem dla celów domowej kuracji przy piasku nerkowym, podagrze, kamieniach, białku i wszelkich innych cierpieniach nerkowych i pęcherzowych. Według najnowszych badań zalecaną ona jest również przed wszelkimi innymi mineralnymi wodami — chorym na cukrzycę (Diabetes), a to dla skompensowania codziennej utraty wapnia, który to objaw stanowi jedną z cech zasadniczych tego cierpienia. Woda ta ma dla matki w okresie ciąży oraz dla dzieci w porze rozwoju również wielkie znaczenie

wskutek swego wpływu na budowę kośćca. Oprócz tego należy ją polecić jako najlepszą wodę stołową dla jej dodatniego oddziaływania na wszystkie błony śluzowe, szczególnie tam, gdzie woda miejscowa jest wątpliwej dobroci. Helenquelle jest głównym źródłem Wildunzeń — dzięki zaś swemu nadzwyczaj szczęśliwemu składowi chemicznemu — jedynym w świecie całym. Sezon 1911 r. — 13598 kuracuzów, 2,071,167 butelek wody wysłanej. Generalny reprezentant na Królestwo i Cesarstwo JÓZEF SALZMAN jr., Warszawa, Senatorska 38.

The Bio-Express

Dziś, jutro i pojutrze
Sensacyjna Nowość!!!

W przejeździe zagranicę pierwszy raz w Łodzi

Nowy wynalazek w dziedzinie kinematografu: **Kinodeklamacya**
(Żywe słowo w kinematografie)

Smierć Iwana Groźnego

Z tragedji Tolstoja. Wykona znakomity artysta teatru Stanisławskiego p. Borecki ze swoją trupą.

Prócz tego interesujące przedstawienie kinematograficzne złożone z 4-ch części.

1687

W. SALWA, ul. Dzielna 4.

Piątek, Sobota i Niedziela

Wystawa Niezapominajek

(Rośliny, całkowite kwiaty cięte i wyroby bukociarskie).

1608

Ceny niskie.

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii — srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, CEGIELNIANA № 38.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego Wangielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów. Przyjmuje się obstalunki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysłać się za zaliczeniem pocztowym. 3456

Nowo utworzona lecznica chorób zębów i jamy ustnej

Lekarza-dentysty

St. Dąbrowskiego

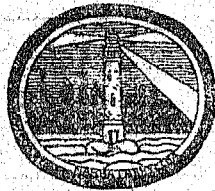
Specjalna pracownia zębów sztucznych, koron i mostków złotych pod kierunkiem technika dentystycznego C. Perkisa. Wszystkie znane systemy plombowania zębów. Wyjmowanie zębów bez bólu. Regulowanie krzywo rosnących zębów. Ceny najniższe. Porada 30 kop. Godziny przyjęć od 9 rano do 8 w. bez przerwy. Tel. 25-89.

Piotrkowska № 127

róg Rozwadowskiej, nad apteką W-go Danieleckiego. 1625

Razda praktyczna
Gospośia nie zapomni
kupić do prania białizny
MYDŁA NAPCIANEGO
z marką fabryczną

Do nabycia
wszędzie.

Do nabycia
wszędzie.

„LATARNIA MORSKA”
(przygotowane sposobem angielskim) które obecnie uznane zostało jako najlepsze.

EDMUND BOGDAŃSKI ŁÓDŹ,

Dzielna № 30, telefon 11-26

dawniej: 1181

HORDLICZKA I STAMIROWSKI.

ZAWIADOMIENIE!

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność m. Łodzi i okolic, że z dniem dzisiejszym wypuściłem do handlu wyborną

Kawę Słodową „TRYUMF”

w paczkach 1/2 i 1/4 funtowych.

Kawa słodowa „Tryumf” jest czyszczonej i paloną na maszynach najnowszej konstrukcji, wyróżnia się wyśmienitym aromatem i smakiem, jako też największą wydatnością.

Z wysokim szacunkiem FRANCISZEK GLUGLA

Łódź, Południowa 28, Tel. 817

Właściciel największej łódzkiej elektrycznej fabryki palenia kawy surogatów „Tryumf”. 1521

4 klasowa Szkoła Handlowa
Łódzkiego Towarzystwa szerzenia wiedzy handlowej
ul. Długa № 45.

Egzaminy wstępne przedwakacyjne do klas: wstępnej niższej, wyższej i I-ej rozpoczną się d. 3 czerwca r. b. Podania przyjmuje kancelarya Szkoły codziennie w godzinach biurowych do d. 1 czerwca r. b. 1691

Odnznaczona ZŁOTYM MEDALEM na WYSTAWIE w ROSTOWIE.

Warszawska szkoła kroju i szycia
Apolonii Kopydłowskiej

dyplomowanej aczenicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni, szkół. Nauka gruntowna i prędką, prowadzona dwoma systemami; uczennice nabierają wprawy i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania. Kurs wieczorowy po cenach niższych; w kompletach połowa ceny. Nauka kroju teoretyczna 10 rubli. Zapis uczennic w każdym czasie. Po skończonym kursie uczennice otrzymują posady. Sprzedaz form papierowych, żarnali i manekinów. Przyjmuje się suknie i kostyminy do krajania i pasowania. Łódź, Piotrkowska № 115. Filja: Bałuty, Zgierska № 54

Najtańsze mieszkania dla
ROBOTNIKOW
PLAC w STOKACH.

Plac 4-drogi od kośca ul. Średniej. Wiadomość we dworze. Spleta na 4 lata. 1720

Placze, Kostyminy, Suknie
wykonane w pracowni sukien
Przejazd 48, (II-ie piętro) „Stanisławy”
odznaczają się szykiem i elegancją.
Pracownia otwarta do godziny 8-ej wieczorem.

Zarząd Łódzkiej Rzeźni Miejskiej

poleca:

Skóry wołowe, krowie, cielęce, końskie suche i solone. Łój i smalec topiony, do celów technicznych. Krew suszoną na nawozy sztuczne. Maczkę mięso-kostną na karm dla ryb, drobiu i trzody. Włosień tapicerski dezynfekowany w kilku wyborowych jakościach i kolorach. Szczepinę surową, mokrą i suchą.

445

Inżynierska № 1, tel. 46.